

Projekt

z dnia 17 marca 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W HRUBIESZOWIE**

z dnia 2025 r.

w sprawie sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie za 2024 rok oraz przedstawienia potrzeb w zakresie pomocy społecznej

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) oraz art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie za 2024 rok wraz z przedstawieniem potrzeb w zakresie pomocy społecznej, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Hrubieszowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Leszek Kryszczuk

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Hrubieszowie
z dnia 2025 r.

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2024 oraz potrzeby w zakresie pomocy społecznej

zgodnie z art.110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r.
o pomocy społecznej
(t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1283 z późn. zm.)

Marzec 2025 r.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem katolickim, innymi Kościołami, związkami wyznaniowymi, osobami fizycznymi i prawnymi.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie powstaniu trudnych sytuacji życiowych poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, natomiast potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny być uwzględnione jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie został utworzony Uchwałą Nr X/49/90 z dnia 14 marca 1990 r. Miejskiej Rady Narodowej w Hrubieszowie.

Celem utworzenia Jednostki była realizacja zadań w zakresie pomocy społecznej na terenie miasta Hrubieszowa.

W kolejnych latach zakres przedmiotowy realizowanych przez Ośrodek zadań ulegał poszerzeniu i na koniec 2024 r. wynikał z następujących przepisów prawa:

1. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
2. ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
3. ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
4. ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
5. uchwały Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
6. ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
7. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej,
8. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,

9. ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
10. ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
11. ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna,
12. ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
13. ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
14. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
15. ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
16. ustawa z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu
17. ustawa z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku oraz w 2024 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej.
18. ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
19. ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw,
20. ustawy z dnia 19 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących zachowaniu ważności niektórych orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności,
21. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym
22. ustawa z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego

Wysokość budżetu, w tym fundusz osobowy

Plan finansowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na rok 2024 przyjęty został na poziomie **18 056 816,75 zł**. Zrealizowane wydatki to kwota **17 721 927,31 zł** (98,15% przyjętego planu). Wypracowano dochody na ogólną kwotę **222 905,36 zł**.

Na wymieniony powyżej budżet, wraz z dochodami na rzecz budżetu Państwa, składały się następujące źródła finansowania:

Budżet państwa (zadania zlecone)

1. Świadczenia rodzinne wraz z dodatkami.
2. Świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne.
3. Zasiłki dla opiekunów.
4. Świadczenia alimentacyjne.
5. Składki na ubezpieczenie zdrowotne, emerytalno-rentowe od świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych, zasiłków dla opiekuna.
6. Koszty zatrudnienia trzech pracowników realizujących świadczenia rodzinne i alimentacyjne oraz pozostałe częściowe koszty utrzymania związane z realizacją świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych.
7. Wydawanie Kart Dużej Rodziny.
8. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
9. Świadczenia wychowawcze oraz koszty obsługi zadania.

Zadania własne Gminy dotowane z budżetu Państwa:

1. Zasiłki stałe, zasiłki okresowe, składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych oraz uczestników Centrum Integracji Społecznej.
2. Koszty utrzymania Ośrodka (częściowa dotacja).
3. Pomoc finansowa, świadczenia w naturze oraz posiłki w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.
4. Pomoc finansowa w ramach Programu „Wspieraj Seniora”.
5. Pomoc finansowa w ramach Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”.
6. Pomoc finansowa w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa”.

Zadania własne finansowane z budżetu Gminy Miejskiej Hrubieszów:

1. Zasiłki celowe.
2. Specjalne zasiłki celowe.
3. Sprawianie pogrzebu.
4. Zdarzenie losowe.
5. Opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej.

6. Udzielanie schronienia i posiłku osobom bezdomnym.
7. Zapewnienie 20% wkładu własnego do programu „ Posiłek w szkole i w domu”
8. Usługi opiekuńcze.
9. Współfinansowanie opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.
10. Dodatki mieszkaniowe.
11. Koszty utrzymania Ośrodka.

Plan finansowy na rok 2024 przyjęty na kwotę **18 056 816,76 zł**, wykonano na kwotę **17 721 927,31 zł**. tj. 98,15% ogólnego planu.

Szczegóły planu finansowego na rok 2024, uwzględniającego dochody i wydatki, zawierającego właściwą klasyfikację budżetową, źródła finansowania poszczególnych zadań i ich wysokość oraz poziom wykonania planu finansowego ujęte zostały w poniższych zestawieniach tabelarycznych.

DOCHODY:

Tabela nr 1.

Rozdział	Plan 2024 r.	Wykonanie 2024 r.	%
85501 – Świadczenia wychowawcze	21 363,88	20 260,79	94,84
Zwrot nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych w latach poprzednich.	15 613,88	15 304,43	
Zwrot odsetek od nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych w latach poprzednich	5 750,00	4 956,36	
85502 – Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego.	22 700,00	20 461,92	90,14
Odsetki od nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego w latach poprzednich	4 200,00	3 425,98	
Odsetki od nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych pobranych w roku bieżącym	500,00	347,92	
Zwrot nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego w latach poprzednich.	18 000,00	16 688,02	
85203 – ośrodki wsparcia	-	15 315,64	-
Odpłatność za pobyt w Dziennym Domu Pobytu dla Seniorów	-	15 315,64	-

85213- składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	150,00	-	0,00%
Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	150,00	-	
85214 – Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.	7 000,00	5 940,51	84,86
Zwrot nienależnie pobranych zasiłków okresowych w latach poprzednich.	7 000,00	5 940,51	
85216 – Zasiłki stałe	2 000,00	630,00	31,50
Zwrot nienależnie pobranych zasiłków stałych w latach poprzednich.	2 000,00	630,00	
85219 – Ośrodki Pomocy Społecznej	-	321,94	
Odsetki bankowe	-	0,15	
Zwrot z PGE - korekty Faktur za energię	-	321,79	
85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	178 195,00	158 408,82	88,90
zadania własne- odpłatność za usługi opiekuńcze	178 195,00	158 408,82	
85295- Pozostała działalność	1 150,00	1 046,86	91,03
Zwrot dodatku osłonowego nienależnie pobranego w roku ubiegłym	850,00	850,00	
Odsetki	300,00	196,86	
85395 – Pozostała działalność	5 040,00	518,88	10,30
Zwrot nienależnie pobranych świadczeń (art. 13)	4 040,00	480,00	
Odsetki	1 000,00	38,88	
Razem	237 598,88	222 905,36	93,82

WYDATKI:

Tabela nr 2.

Rozdział	Plan na 2024 rok	Wykonanie za 2024 rok	%	Wykonanie zadania własne finansowane z budżetu Gminy Miejskiej	Wykonanie zadania zlecone, własne finansowane z budżetu państwa
75095 – Pozostała działalność	212 550,20	212 550,20	100	-	212 550,20
Realizacja projektu „Rozwój Lokalny Hrubieszowa – od partycypacji do realizacji”	212 550,20	212 550,20		-	212 550,20
85202 – Domy pomocy społecznej	909 067,02	907 708,60	99,85	907 708,60	-
<i>Częściowe pokrycie kosztów utrzymania pobytu osób umieszczonych w domach pomocy społecznej</i>	909 067,02	907 708,60		907 708,60	-
85203- Ośrodki Wsparcia	252 555,08	233 705,02	92,54	218 808,26	14 896,76

6

-zadania własne (finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)	230 949,08	218 808,26		218 808,26	-
-zadania własne (dotowane z budżetu państwa)	21 606,00	14 896,75		-	14 896,76
<i>W tym fundusz osobowy: (wynagrodzenie, pochodne – ZUS od wynagrodzeń)</i>	159 490,00	152 236,34		137 339,58	14 896,76
<i>Pozostałe koszty utrzymania DDP dla Seniorów</i>	93 065,08	81 468,68		81 468,68	-
85205- Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	6 000,00	6 000,00	100	-	6 000,00
Zakup materiałów i wyposażenia	6 000,00	6 000,00		-	6 000,00
85213 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	66 424,00	65 111,23	98,02	-	65 111,23
<i>- zadania własne(dotowane z budżetu państwa) - Ubezpieczenie zdrowotne opłacane za niektóre osoby uprawnione do zasiłku stałego oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej</i>	66 424,00	65 111,23		-	65 111,23
85214 – Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	465 379,50	410 228,12	88,15	73 753,22	336 474,90
-zadania własne (zasiłki celowe - finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)	97 379,50	73 753,22		73 753,22	-
-zadania własne (zasiłki okresowe w całości dotowane z budżetu państwa)	368 000,00	336 474,90		-	336 474,90
85215 - Dodatki mieszkaniowe	1 110 673,37	1 069 991,11	96,34	666 846,37	403 144,74
- zadania własne (dodatki mieszkaniowe - finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)	666 846,37	666 846,37	100	666 846,37	-
- zadania zlecone (bon energetyczny)	443 827,00	403 144,74		-	403 144,74
85216- Zasiłki stałe	681 600,00	676 314,31	99,22	-	676 314,31
Zadania własne (dotowane z budżetu państwa)	681 600,00	676 314,31		-	676 314,31
85219 – Ośrodki Pomocy Społecznej	2 443 131,02	2 408 648,71	98,59	1 922 848,52	485 800,19
-zadania własne (finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)	1 956 319,02	1 922 848,52		1 922 848,52	-
-zadania własne (dotowane z budżetu państwa)	486 812,00	485 800,19		-	485 800,19

7

<i>W tym fundusz osobowy: (wynagrodzenie, dodatkowe wynagrodzenie roczne, nagrody jubileuszowe, pochodne – ZUS od wynagrodzeń)</i>	2 169 746,02	2 151 420,79		1 715 505,60	435 915,19
<i>Pozostałe koszty utrzymania</i>	273 385,00	257 227,92		207 342,92	49 885,00
85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	664 996,00	604 950,00	90,97	296 625,00	308 325,00
- zadania własne finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)	299 415,00	296 625,00		296 625,00	-
-zadania własne (finansowane z programu - Opieka75 +)	56 400,00	39 045,00		-	39 045,00
- zadania własne (Usługi sąsiedzkie finansowane z programu Korpus Wsparcia Seniorów)	30 628,00	-		-	-
-zadania zlecone	278 553,00	269 280,00		-	269 280,00
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	273 750,00	273 750,00	100,00	54 750,00	219 000,00
- zadania własne – realizacja Programu ”Posiłek w szkole i w domu”)	273 750,00	273 750,00		54 750,00	219 000,00
85295 – Pozostała działalność	376 729,98	367 019,66	97,42	1 030,79	365 988,87
Zadania własne (finansowane z programu - Wspieraj seniora)	14 825,00	5 153,95	34,77	1 030,79	4 123,16
Zadanie zlecone (dodatek osłonowy)	327 312,98	327 312,98	100	-	327 312,98
Zadania własne – Punkt Interwencji Kryzysowej	34 592,00	34 552,73	99,89	-	34 552,73
85326 – Fundusz Solidarnościowy	933 023,27	882 293,72	94,56	-	882 293,72
- zadania własne (finansowane z programu Opieka wytchnieniowa)	137 088,00	136 679,87	99,70	-	136 679,87
-zadania własne (finansowane z programu - Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością)	795 935,27	745 613,85	93,68	-	745 613,85
85395 – Pozostała działalność	165 142,13	138 062,13	83,60	-	138 062,13
Świadczenia za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy	105 352,00	105 352,00	100	-	105 352,00
Refundacja podatku VAT dla odbiorców paliw gazowych	28 684,13	28 684,13	100	-	28 684,13
Jednorazowe świadczenia wypłacane obywatelom Ukrainy	306,00	306,00		-	306,00
Polityka Senioralna EFS+	30 800,00	3 720,00		-	3 720,00
85502 –Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	8 189 839,72	8 171 246,81	99,77	142 834,87	8 028 411,94

-zadania własne finansowane z budżetu Gminy Miejskiej w tym:	151 025,00	142 834,87		142 834,87	-
<i>fundusz osobowy: (wynagrodzenie- dodatkowe wynagrodzenie roczne oraz pochodne - ZUS od wynagrodzeń)</i>	132 157,00	129 272,79		129 272,79	-
<i>Pozostałe koszty utrzymania</i>	18 868,00	13 562,08		13 562,08	-
-zadania zlecone w tym:	7 993 749,84	7 983 347,06		-	7 983 347,06
<i>Świadczenia wychowawcze, świadczenia rodzinne, dodatki do św. rodzinnych, św. pielęgnacyjne, zasilki dla opiekuna, specjalne zasilki opiekuńcze, zasilki pielęgnacyjne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, ubezpieczenie społeczne od niektórych św. pielęgnacyjnych, zasiłków dla opiekuna oraz specjalnych zasiłków opiekuńczych</i>	6 931 358,84	6 924 420,25		-	6 924 420,25
<i>fundusz osobowy: (wynagrodzenie dodatkowe wynagrodzenie roczne oraz pochodne – ZUS od wynagrodzeń)</i>	1 041 917,10	1 039 453,63		-	1 039 453,63
<i>Pozostałe koszty utrzymania</i>	20 473,90	19 473,18		-	19 473,18
- zadania własne dotowane z budżetu państwa:	45 064,88	45 064,88		-	45 064,88
<i>Świadczenia rodzinne wyplacane obywatelom Ukrainy</i>	43 752,31	43 752,31		-	43 752,31
<i>koszty obsługi</i>	1 312,57	1 312,57		-	1 312,57
85503 – Karta Dużej Rodziny	1 340,00	1 340,00	100	-	1 340,00
- zadania zlecone	1 340,00	1 340,00		-	1 340,00
85504 – Wspieranie rodziny	214 878,90	211 309,73	98,34	147 814,84	63 494,89
-zadania własne (finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)	151 203,92	147 814,84		147 814,84	-
- zadania własne (finansowane z budżetu państwa)	63 674,98	63 494,89		-	63 494,89
<i>w tym fundusz osobowy: (wynagrodzenia dodatkowe wynagrodzenie roczne oraz pochodne - ZUS od wynagrodzenia)</i>	200 206,90	199 771,07		136 276,18	63 494,89
<i>Pozostałe koszty utrzymania</i>	14 672,00	11 538,66		11 538,66	-
85508– Rodziny zastępcze (zadania własne finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)	218 270,39	212 673,25	97,44	212 673,25	-
<i>Częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych</i>	218 270,39	212 673,25		212 673,25	-

85510 – Placówki opiekuńczo – wychowawcze (zadania własne finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)	658 561,32	657 379,32	99,82	657 379,32	-
<i>Częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych</i>	658 561,32	657 379,32		657 379,32	-
85513 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające pobierające zasiłki dla opiekunów	188 108,52	186 849,06	99,33	-	186 849,06
<i>Ubezpieczenie zdrowotne opłacane za niektóre osoby uprawnione do świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków dla opiekuna, specjalnych zasiłków opiekuńczych</i>	186 501,00	185 241,54		-	185 241,54
<i>Ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osobę (obywatela Ukrainy) uprawnioną do świadczenia pielęgnacyjnego</i>	1 607,52	1 607,52		-	1 607,52
85595 – Pozostała działalność	24 796,33	24 796,33	100	24 796,33	-
<i>-zadania własne finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)</i>	24 796,33	24 796,33		24 796,33	-
Razem	18 056 816,75	17 721 927,31	98,15	5 327 869,37	12 394 057,94

I. Pomoc Społeczna

Współczesny obraz pomocy społecznej wskazuje, że jej zadania ulegają ciągłemu i systematycznemu rozszerzaniu. Stan ten jest determinowany w głównej mierze zmieniającymi się realiami rzeczywistości. Kryzys finansowy, gospodarczy, bezrobocie, to tylko niektóre z czynników powodujących, że zadania pomocy społecznej nie mogą być ujmowane statycznie. Realia obecnych czasów wymuszają, aby katalog zadań pomocy społecznej był elastyczny i otwarty na nowe wyzwania. Pomoc społeczna winna nie tylko wykorzystywać doraźne metody wsparcia beneficjentów, które de facto w perspektywie długoterminowej powodują wykształcenie postaw roszczeniowych, lecz dążyć do diagnozy problemu i poszukiwania form jego rozwiązania, innych niż wsparcie materialne, przy zaangażowaniu własnych możliwości klienta oraz wykorzystaniu jego predyspozycji. Istotne jest, aby w podejmowanej pracy socjalnej pamiętać, że działania jakie wykonuje Miejski

Ośrodek Pomocy Społecznej mają charakter wspomagający. Chodzi więc o to, żeby nie wyręczać klienta, ale przede wszystkim zbadać, czy jego problem mógłby być rozwiązany przy wykorzystaniu jego własnych możliwości, a rolę Ośrodka ograniczyć do minimum niezbędnego do zaktywizowania podopiecznego. Zasada pomocniczości w stosunku do własnych możliwości klienta opiera się na prostym założeniu, że każdy człowiek powinien zaspokajać swoje potrzeby własnymi siłami, bez sięgania po pomoc z zewnątrz. Jednostka powinna mieć więc świadomość, że naturalnym jest powinność samodzielnego zdobycia odpowiednich środków utrzymania.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, jednostka powinna wykorzystywać swoje możliwości, środki i uprawnienia. Na pomoc państwa może liczyć w zasadzie wówczas gdy, mimo ich wykorzystania, nadal pozostaje w trudnej sytuacji życiowej lub pomimo podjętych starań nie potrafi pomóc sama sobie.

Jednym z zasadniczych celów pracowników MOPS w Hrubieszowie jest próba aktywizacji świadczeniobiorców, zachęcanie i wsparcie ich w przezwyciężaniu trudnej sytuacji bytowej, która może trwać długimi latami lub występować jako problem przejściowy.

Owo „wspomaganie” jest towarzyszeniem w pokonywaniu trudności, nie zaś wyręczaniem klienta w procesie zmiany. Oznacza pomoc, a nie opiekę.

Opieką otaczamy małe dziecko, osoby starsze, niepełnosprawne, które własnymi siłami, przy pomocy dostępnych im środków nie są w stanie zaspokoić własnych potrzeb.

Pomoc zaś to dostarczanie środków niezbędnych do rozwoju jednostek i rodzin, polegająca na współdziałaniu z osobą będącą w sytuacji trudnej. Polega m.in. na wzbudzeniu potencjału oraz dostarczaniu środków, dzięki którym klient będzie mógł podjąć samodzielną aktywność w celu polepszenia swojej sytuacji. Wyręczanie prowadzi bowiem do wyuczonej bezradności, w efekcie czego trudno jest przerwać błędne koło.

Człowiek wykluczony ze społeczności łatwo popada w uzależnienie od pomocy społecznej. O powstaniu uzależnienia od pomocy społecznej świadczy głównie chęć uporczywego pozyskiwania środków finansowych z pomocy społecznej i odrzucenie innych form wsparcia. Po niedługim czasie klienci przejawiają trudności w kontrolowaniu tego zachowania i choć obiecują sobie, że nie zgłoszą się po pomoc, to jednak czynią to regularnie. Próby rezygnacji z pomocy wywołują bowiem silne poczucie dyskomfortu, a otrzymywanie jej nasila spiralę roszczeń, inne źródła dochodu są przy tym zaniedbywane. Każdy mieszkaniec miasta Hrubieszowa, stojący wobec problemów, których nie jest w stanie

rozwiązać samodzielnie, ma prawo zwrócić się o pomoc do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, przysługuje:

- 1) osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d lub art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach, lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
 - b) w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany — w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego;
- 3) mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) — stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobytku oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin, posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;

- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy domowej;
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 10) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenia na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach;
- 11) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 12) alkoholizmu lub narkomanii;
- 13) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 14) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W roku 2024 prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługiwało osobom samotnie gospodarującym, których dochód nie przekraczał kwoty 776,00 zł oraz osobom w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekraczał kwoty 600,00 zł.

Zgodnie z uregulowaniami ustawy o pomocy społecznej w przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego marnotrawienia przyznanych świadczeń, ich celowego niszczenia lub korzystania w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawienia własnych zasobów finansowych, może nastąpić ograniczenie świadczeń, odmowa ich przyznania albo przyznanie pomocy w formie świadczenia niepieniężnego.

Brak współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej, odmowa zawarcia kontraktu, niedotrzymywanie jego postanowień, nieuzasadniona odmowa podjęcia zatrudnienia innej pracy zarobkowej przez osobę bezrobotną lub nieuzasadniona odmowa podjęcia lub przerwania szkolenia, stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy, wykonywania prac interwencyjnych, robót publicznych lub prac społecznie użytecznych, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia w instytucjach rynku pracy, lub nieuzasadniona odmowa podjęcia leczenia odwykowego w zakładzie lecznictwa odwykowego przez osobę uzależnioną, mogą stanowić

podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylenia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W normatywnym ujęciu terminu „rodzina” ustawodawca określa wszystkie osoby spokrewnione i niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Zadania zlecone

1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – są jedyną formą pomocy realizowaną w roku 2024, w ramach ustawy o pomocy społecznej, finansowaną w całości z budżetu państwa.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi mogą być przyznane osobie, która z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności wymaga opieki osób innych, a jest tego pozbawiona, również osobie, która wymaga pomocy osób innych, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Specjalistyczne usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych tj.:

- 1) uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza:
 - a) kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, w szczególności takich jak:
 - samoobsługa, zwłaszcza umiejętność utrzymania i prowadzenia domu,
 - dbałość o higienę i wygląd,
 - utrzymywanie kontaktów z domownikami, oraz ze społecznością lokalną,
 - wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego,
 - korzystanie z usług różnych instytucji,
 - b) interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, w tym:
 - doradztwo, koordynacja działań innych służb na rzecz rodziny, której członkiem jest osoba uzyskująca pomoc w formie specjalistycznych usług,
 - kształtowanie pozytywnych relacji osoby wspieranej z osobami bliskimi,

c) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, w tym:

- w uzyskaniu świadczeń socjalnych, emerytalno-rentowych,
- wypełnieniu dokumentów urzędowych,

d) pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi, w tym:

- nauka planowania budżetu, asystowanie przy ponoszeniu wydatków,
- pomoc w uzyskaniu ulg w opłatach,
- zwiększanie umiejętności gospodarowania własnym budżetem;

2) pielęgnacja - jako wspieranie procesu leczenia, w tym:

- a) pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
- b) uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych,
- c) pomoc w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptece,
- d) pilnowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,
- e) pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny,
- f) pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia,
- g) pomoc w dotarciu do placówek rehabilitacyjnych;

3) rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

a) współpraca ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego zmiernającego do wielostronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług;

4) pomoc mieszkaniowa, w tym:

- a) w organizacji drobnych remontów, adaptacji, napraw, likwidacji barier architektonicznych,
- b) kształtowanie właściwych relacji osoby uzyskującej pomoc z sąsiadami i gospodarzem domu.

Ośrodek Pomocy Społecznej, przyznając specjalistyczne usługi opiekuńcze ustala ich zakres, czasookres, miejsce świadczenia oraz wysokość odpłatności. Wysokość odpłatności uzależnioną od dochodu osoby, rodziny, określa Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. z 2024r., poz. 816).

W roku 2024 specjalistycznymi usługami opiekuńczymi objęto 25 osób (w 2023 r. – 14 osób) na łączną kwotę 269 280,00 zł. Przepracowano 8160 godzin (w 2023r. – 5 959 godzin na kwotę 178 740,00 zł). Koszt 1 godz. specjalistycznych usług opiekuńczych w 2024 roku wynosił 33,00 zł. Zadanie realizowane było przez Spółdzielnię Socjalną „LIDER”, wyłonioną w drodze konkursu.

Zadania własne

1. Zasiłek stały – świadczenie przysługujące pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub osobie w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy odpowiednio od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub gdy jej dochód i dochód na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości: 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 1000 zł miesięcznie; 2) w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 100 zł miesięcznie.

Szczegółowe zestawienie dotyczące realizacji zasiłków stałych przedstawia tabela nr 3.

Tabela nr 3.

Forma pomocy	2023 r.		2024 r.	
	Liczba osób	Kwota zł	Liczba osób	Kwota zł
Zasiłki stałe - ogółem	88	500 337,59	86	676 314,31
W tym: dotacja Urzędu Wojewódzkiego	88	500 337,59	86	676 314,31
Udział własny Gminy Miejskiej	-	-	-	-

Wypłata zasiłków stałych jest zadaniem własnym gminy, w całości, dotowanym z budżetu państwa, tj. kwota **676 314,31 zł**. W całym 2024 r. pomocą w postaci zasiłku stałego objęto **86** osób. W analogicznym okresie 2023 r. objęto pomocą 88 osób.

2. Składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych

Osoby, pobierające zasiłek stały, nie podlegające ubezpieczeniu z innego tytułu, mają również opłacane - przez Ośrodek - składki na ubezpieczenie zdrowotne. **W roku 2024** Ośrodek opłacił 741 składek za **74** osoby (w 2023 r. – 76 osób – 750 składek).

Należy zaznaczyć, że opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały, jest zadaniem własnym, dotowanym w całości z budżetu państwa.

Realizacja składek na ubezpieczenie zdrowotne – od zasiłku stałego przedstawia tabela nr 4 .

Tabela nr 4.

Forma pomocy	2023r.			2024r.		
	Liczba osób	Liczba świad.	Kwota	Liczba osób	Liczba świad.	Kwota
Składki na ubezp. zdr. -ogółem	76	750	41 234,80	74	741	55 931,23
w tym: dotacja UW	76	750	41 234,80	74	741	55 931,23
udział własny Gminy Miejskiej	-	-	-	-	-	-

3. Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy, przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

W 2024 r. minimalna wysokość zasiłku okresowego wynosiła:

- 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej – 50 % różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby;

- 2) w przypadku rodziny – 50% różnicy między kryterium dochodowym rodziny, a dochodem rodziny.

Środki na wypłatę zasiłku okresowego w w/w, minimalnej wysokości, pochodziły z dotacji celowej, jaką otrzymała Gmina Miejska Hrubieszów z budżetu państwa.

W **2024 r.** z tej formy pomocy **skorzystały 124** osoby na ogólną kwotę **336 474,90 zł**, natomiast w analogicznym okresie **roku 2023 – 146** osób na kwotę **427 895,86 zł**.

Najczęstsze powody przyznania zasiłku okresowego to:

- bezrobocie – **109** osób;
- długotrwała choroba – **7** osób;
- niepełnosprawność –**6** osób.

4. Usługi opiekuńcze

Możliwość uzyskania pomocy w formie usług opiekuńczych jest zbliżona do opisanych wcześniej specjalistycznych usług opiekuńczych, z tym, że nie dotyczy osób z zaburzeniami psychicznymi.

Odpłatność za usługi opiekuńcze uregulowana została Uchwałą Nr XXXVIII/261/2017 Rady Miejskiej w Hrubieszowie z dnia 28 lutego 2017 r. ze zmianą w Uchwale Nr XXX/242/2021 Rady Miejskiej w Hrubieszowie z dnia 28 stycznia 2021 r. oraz ze zmianą w Uchwale Nr XLV/359/2022 Rady Miejskiej w Hrubieszowie z dnia 27 stycznia 2022 r., która obowiązywała do miesiąca lutego 2024 r. **Od miesiąca marca 2024 r.** odpłatność za usługi opiekuńcze regulowała Uchwała Nr LXXVI/564/2024 Rady Miejskiej w Hrubieszowie z dnia 25 stycznia 2024 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

W roku 2024 z usług opiekuńczych skorzystało **61 osób**, u których zrealizowano łącznie **11 189 godzin usług** (wydatek na kwotę **335 670,00 zł**). W roku **2023** z tej formy skorzystało **71 osób** – przepracowano **15 997,50 godzin** (wydatek na kwotę **467 431,25 zł**). Koszt 1 godz. usług opiekuńczych w 2024 r. wynosił **30,00 zł** (w 2023 r. koszt 1 godz. usług

opiekuńczych wynosił 27,50 zł). Usługi opiekuńcze realizowane były przez Spółdzielnię Socjalną LIDER, wyłonioną w drodze konkursu.

W roku 2024 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie pozyskał kwotę **39 045,00 zł** w ramach Programu „Opieka 75+” (w 2023 r. w ramach w/w Programu pozyskano kwotę 46 500,00 zł) jako dofinansowanie do usług opiekuńczych.

Proces starzenia oraz pogarszania się stanu zdrowia osób objętych usługami opiekuńczymi będzie skutkował w przyszłości koniecznością zwiększenia środków finansowych na tę formę pomocy oraz zwiększeniem potrzeb finansowych na pokrycie kosztów pobytu tej kategorii osób w domach pomocy społecznej.

5. Zasiłki celowe

Świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, kosztów pogrzebu, zdarzenia losowego, schronienie. Szczegółowe zestawienie dotyczące realizacji zasiłków celowych przedstawia tabela Nr 5.

Tabela nr 5.

Forma pomocy	2023 rok		2024 rok	
	liczba osób	Kwota w zł.	liczba osób	Kwota w zł.
Zasiłki celowe (odzież, leki, opał itp.)	137	93 315,00	62	48 347,22
Schronienie i wyżywienie osób bezdomnych	1	13 096,40	2	16 406,00
Zdarzenia losowe	-	-	-	-
Sprawienie pogrzebu	2	4 850,00	3	9 000,00
RAZEM		111 261,40		73 753,22

Z wymienionej powyżej formy pomocy skorzystało w **2024 r. 62 osoby** na ogólną kwotę **73 753,22 zł**.

W **2023 r.** z zasiłków celowych skorzystało **137 osób** na łączną kwotę **111 261,40 zł**.

Należy zaznaczyć, że ogólna liczba osób korzystających z pomocy w postaci zasiłków celowych nie jest sumą osób objętych w/w pomocą, ponieważ część osób korzysta jednocześnie z różnych form zasiłku celowego.

W **2024** roku z zasiłku celowego na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, środków czystości, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu skorzystały **62** osoby na kwotę 48 347,22 zł, w tym z zasiłków celowych specjalnych – 4 osoby na kwotę 1400 zł. W 2023 roku z zasiłków celowych w w/w formie skorzystało 137 osób na kwotę 93 315,00 zł, w tym z zasiłków celowych specjalnych 5 osób na kwotę 1550 zł.

Na terenie miasta funkcjonuje Stowarzyszenie Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Kres”, które zapewnia przebywającym tam osobom wyżywienie i schronienie.

Od miesiąca września 2016 r., w myśl zmiany przepisów ustawy o pomocy społecznej, udzielenie schronienia osobom bezdomnym następuje poprzez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni albo w schronisku dla bezdomnych. Z uwagi na fakt, iż w/w Stowarzyszenie nie zostało wpisane do rejestru placówek udzielających tymczasowego schronienia, prowadzonego przez Wojewodę, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie nie kieruje, a tym samym nie ponosi odpłatności za pobyt osób tam przebywających.

W **2024** roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie poniósł wydatek w wysokości **16 406,00 zł** za pobyt **dwóch** osób bezdomnych, skierowanych do schronisk dla osób bezdomnych, usytuowanych poza terenem miasta Hrubieszowa. W 2023 r. wydatek z tytułu zapewnienia schronienia dla 2 osób w schroniskach dla osób bezdomnych wynosił 13 096,40 zł.

6. Domy pomocy społecznej

Innym zadaniem własnym gminy, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 16 ustawy o pomocy społecznej, jest „kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu”.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do

umieszczenia w domu pomocy społecznej. W przypadku, gdy osoba bezwzględnie wymagająca pomocy lub jej przedstawiciel ustawowy nie wyrażają zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej lub po umieszczeniu wycofują swoją zgodę, ośrodek pomocy społecznej lub dom pomocy społecznej są obowiązane do powiadomienia o tym właściwego Sądu, a jeżeli osoba taka nie ma przedstawiciela ustawowego lub opiekuna – prokuratora. Obowiązanymi do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: 1) mieszkaniec domu; 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi; 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

W roku 2024 w domach pomocy społecznej przebywało **18** mieszkańców miasta Hrubieszowa, z których 7 mężczyzn i 1 kobieta zostało skierowanych - bez zgody - wskutek postępowania sądowego. W DPS w Zamościu przebywa 1 osoba, w Tyszowcach 5 osób, w Popkowicach 1 osoba, w Majdanie Wielkim 1 osoba, w Różance 1 osoba, w Krasnymstawie 3 osoby, w Krasnobrodzie 1 osoba, w Świdniku 1 osoba, w Surhowie 2 osoby, 1 osoba w DPS w Rejowcu oraz 1 osoba w Biłgoraju.

Wydatki związane z pobytem 17 osób w w/w Domach Pomocy Społecznej wyniosły w roku **2024 – 907 708,60 zł**. Jedna osoba przebywająca w DPS ponosiła pełną odpłatność za swój pobyt, w przypadku jednej osoby - częściową odpłatność za pobyt w DPS ponosili członkowie rodziny.

7. Ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych mogą być także przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w Środowiskowym Domu Samopomocy w Hrubieszowie. W roku 2024, do opisanej powyżej placówki, skierowano na podstawie decyzji administracyjnych MOPS w Hrubieszowie, **51** osób.

Korzystanie z usług świadczonych w ŚDS jest nieodpłatne.

Opisana powyżej forma pomocy jest realizowana w ramach planu finansowego ŚDS w Hrubieszowie.

8. Realizacja wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2024 r.

Celem programu jest wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym.

W 2024 roku pomocą w postaci świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci artykułów żywnościowych objęto 209 rodzin, tj. 370 osób na łączną kwotę **273 083,10 zł** (w 2023 roku 236 rodzin, tj. 423 osoby na kwotę 306 315,00 zł).

W ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**” w 2024 roku objęto dożywianiem w szkołach i przedszkolach **2** dzieci na kwotę **666,90 zł**, (w 2023 roku dożywianiem objęto 2 dzieci na kwotę 1 185,00 zł).

Podkreślić należy, że znaczna część środków pochodziła z rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” – 219 000,00 zł, natomiast środki własne wyniosły 54 750,00 zł.

Nie stwierdzono nie zabezpieczonych potrzeb w tym zakresie.

9. Kierowanie do Centrum Integracji Społecznej w Mienianach.

Od miesiąca listopada 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie, zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, kieruje osoby, które podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w trudnej sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym, do uczestnictwa w zajęciach reintegracji społecznej i zawodowej prowadzonych przez Centrum Integracji Społecznej w Mienianach.

W przeciągu roku 2024 z zajęć w CIS w Mienianach skorzystało **19** osób, natomiast miesięczna liczba uczestników wynosiła 10 osób. Cztery osoby w roku 2024 ukończyły pomyślnie realizację indywidualnego planu zatrudnienia socjalnego i nabyły umiejętności w ramach reintegracji społecznej i zawodowej, trzy osoby zrezygnowały z uczestnictwa, a dwie osoby zostały usunięte z powodu opuszczania zajęć i łamania regulaminu. Osoby są kierowane do Centrum na okres próbny, który trwa 1 miesiąc. Zgodnie z ustawą o

zatrudnieniu socjalnym, po pomyślnym zakończeniu okresu próbnego, kierownik Centrum kwalifikuje uczestnika do uczestnictwa w zajęciach w Centrum, o czym informuje kierownika ośrodka pomocy społecznej. Okres uczestnictwa w zajęciach w Centrum może trwać do 11 miesięcy. Jeżeli analiza stanu realizacji programu uzasadnia potrzebę przedłużenia okresu uczestnictwa w zajęciach w Centrum, kierownik Centrum może przedłużyć okres uczestnictwa w zajęciach o dodatkowy okres nieprzekraczający 12 miesięcy. Uczestnicy zajęć reintegracji społecznej i zawodowej otrzymują świadczenie integracyjne w wysokości 120% zasiłku dla bezrobotnych. Świadczenie integracyjne jest wypłacane przez Centrum Integracji Społecznej.

Osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego, jeżeli nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. W roku **2024** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie przyznał świadczenie w formie opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne na czas uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej w Mienianach **15 osobom na kwotę 9 180,00 zł.**

10. Realizacja Programu „Korpus Wsparcia Seniorów”.

W związku z realizacją Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024 Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, w zakresie jego Modułu II mającego na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”, na terenie Miasta Hrubieszów w okresie od 04.03.2024 r. do 31.12.2024 r. był realizowany Program Osłonowy **„Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024.**

Celem Programu Osłonowego była poprawa bezpieczeństwa oraz możliwość samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania dla osób starszych przez zwiększanie dostępu do tzw. „opieki na odległość” na terenie Miasta Hrubieszów.

Beneficjentami Programu Osłonowego było **28** seniorów w wieku 65 lat i więcej, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia, którzy zamieszkują na terenie Miasta Hrubieszów.

Koszt realizacji zadania, tj. m.in. konserwacja opasek bezpieczeństwa oraz obsługa systemu wyniósł **5 153,95 zł**, w tym środki własne 1 030,79 zł.

11. Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024.

Głównym celem Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego jest prowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla:

- a) dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz
- b) osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo traktowane na równi z wyżej wymienionymi, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Usługi asystencji osobistej polegają na wspieraniu przez asystenta osoby z niepełnosprawnością w różnych sferach życia, w tym:

- 1) wsparcia uczestnika w czynnościach samoobsługowych, w tym utrzymaniu higieny osobistej;
- 2) wsparcia uczestnika w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wypełnianiu ról w rodzinie;
- 3) wsparcia uczestnika w przemieszczaniu się poza miejscem zamieszkania;
- 4) wsparcia uczestnika w podejmowaniu aktywności życiowej i komunikowaniu się z otoczeniem.

Zgodnie z założeniami Programu, usługi asystenta mogą być realizowane przez 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu. Limit godzin usług asystenta przypadających na 1 uczestnika Programu wynosi nie więcej niż 840 godzin rocznie dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną, 720 godzin rocznie dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, 480 godzin rocznie dla osób niepełnosprawnych

posiadających orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną, 360 godzin rocznie dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz dla dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Korzystanie z usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jest bezpłatne.

W roku 2024 z w/w Programu skorzystały **42** osoby, w tym 2 dzieci do 16 r.ż. Koszty poniesione na realizację programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 r. wyniosły **745 613,85 zł**.

W 2023 roku z w/w Programu skorzystały **32** osoby, w tym **1** dziecko do 16 r.ż. Koszty poniesione na realizację programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023, wyniosły **632 346,58 zł**.

Koszt realizacji Programu w całości był sfinansowany z budżetu państwa, z Funduszu Solidarnościowego. Zadanie realizowane było przez Spółdzielnię Socjalną „Lider”, wyłonioną w drodze konkursu.

12. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2024.

Głównym celem Programu „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego jest odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu opiekunowie zaangażowani na co dzień w sprawowanie opieki będą dysponować czasem, który będą mogli przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw.

Program adresowany jest do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi do 16. r.ż. z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, albo orzeczenie traktowane na równi z wyżej wymienionym, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia

27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którzy wymagają usługi opieki wytchnieniowej.

Usługa opieki wytchnieniowej świadczona jest nieodpłatnie.

W roku 2024 z w/w Programu skorzystało **17** osób. Koszty poniesione na realizację programu „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego- edycja 2024 wyniosły **136 679,87 zł**.

W roku 2023 z w/w Programu skorzystały 22 osoby. Koszty poniesione na realizację programu „Opieka wytchnieniowa”- edycja 2023 wyniosły **181 492,45 zł**.

Koszt realizacji Programu w całości był sfinansowany z budżetu państwa, z Funduszu Solidarnościowego. W 2024 r. zadanie realizowane było przez Spółdzielnię Socjalną „Lider”, wyłonioną w drodze konkursu.

PODSUMOWANIE:

W 2024 r. ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało łącznie **489** osób, spośród **304** rodzin z terenu miasta (w 2023 r. – **550** osób z **331** rodzin). **25** osobom przyznano świadczenia decyzją w ramach zadań zleconych, natomiast **293** osobom przyznano decyzją świadczenia w ramach zadań własnych. Należy zaznaczyć, że ogólna liczba osób korzystających z pomocy nie jest sumą osób objętych pomocą w ramach zadań własnych i zleconych, ponieważ część z osób korzysta jednocześnie z form pomocy finansowych zarówno w ramach zadań własnych, jak i zleconych.

Szczegółowe zestawienie dotyczące ilości osób i rodzin korzystających z pomocy w zakresie realizacji zadań własnych i zleconych obrazuje tabela nr 6.

Tabela nr 6.

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	307	304	489

Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	25	25	31
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	293	290	470
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej	0	546	971
w tym, wyłącznie w postaci pracy socjalnej	0	261	510

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej obrazuje tabela nr 7.

Tabela nr 7.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	197	331
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	11	13
Potrzeba ochrony macierzyństwa	6	35
Bezrobocie	129	264
Niepełnosprawność	147	212
Długotrwała choroba	104	158
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	11	42
Przemoc domowa	4	15
Alkoholizm	56	86
Narkomania	2	4
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	25	55
Zdarzenie losowe	0	0

Z analizy przedstawionego zestawienia jednoznacznie wynika, że największą liczbowo grupą objętą w **2024 r.** pomocą Ośrodka, stanowią rodziny, w których najważniejszym problemem socjalnym była niepełnosprawność - **147** rodzin.

Funkcjonowanie w środowisku osób niepełnosprawnych, czy też dotkniętych długotrwałą chorobą jest zdeterminowane wieloma czynnikami, m.in.: brakiem środków finansowych na leczenie oraz rehabilitację, ograniczonymi możliwościami w poruszaniu się i kontaktach społecznych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach pomocy dla osób niepełnosprawnych i z długotrwałą chorobą udziela wsparcia finansowego w postaci zasiłków, usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.

Najistotniejszą przyczyną udzielania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej jest, obok wyżej opisywanej niepełnosprawności, bezrobocie, długotrwała choroba i alkoholizm.

Bezrobocie jest istotnym czynnikiem powodującym szybką degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, rozszerza sferę społecznego ubóstwa, a nawet może prowadzić do bezdomności. Brak pracy może być dla wielu osób trudnym przeżyciem psychicznym prowadzącym do frustracji, depresji, a nawet zjawisk patologicznych. Należy zwrócić uwagę na fakt, że bezrobocie rodziców wpływa negatywnie na ich relacje z dziećmi. Swoje frustracje przenoszą na najbliższych, co niekorzystnie wpływa na stan emocjonalny całej rodziny i doprowadza do jej rozpadu. Brak zatrudnienia pozbawia także autorytetu, degraduje pozycję społeczną, rodząc zachowania patologiczne, np. przemoc, alkoholizm, narkomanię. Zauważa się także sytuacje, w których osoba bezrobotna nie potrafi zagospodarować wolnego czasu, co często prowadzi do dyskomfortu psychicznego polegającego na bezsilności. Problem bezrobocia występuje także wśród młodych osób, którzy po zdobyciu wykształcenia nie mogą zdobyć zatrudnienia. Zazwyczaj pozostają one bez własnego źródła dochodu, korzystając z pomocy rodziców. Niemożność znalezienia pracy skłania młodych, wykształconych ludzi do emigracji zarobkowej. Inną grupą bezrobotnych są osoby, które nie mają wykształcenia, a w ślad za tym mają niewielkie szanse na zatrudnienie. Istotnym elementem jest stałe podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych poprzez udział w szkoleniach - przekwalifikowaniu zawodowym, stwarzających możliwości podjęcia zatrudnienia. Jednak są grupy osób bezrobotnych przejawiających niechęć do zdobycia chociażby zawodu poprzez ukończenie kursów przygotowujących do pracy. Te osoby nie przejawiają chęci do poprawy swojej sytuacji sądząc, że rynek pracy miasta Hrubieszowa jest znikomy i nie ma szans podjęcia pracy. Najpoważniejszym w skutkach kosztem społecznym bezrobocia jest zjawisko dziedziczenia biedy, przekazywania negatywnych wzorców zarówno członkom rodziny jak i najbliższemu otoczeniu. Osoby pozbawione zatrudnienia coraz częściej są świadczeniobiorcami pomocy społecznej. Niejednokrotnie pomoc społeczna ma dla bezrobotnego duże znaczenie, ponieważ jest jedynym źródłem utrzymania osoby bezrobotnej oraz jej rodziny. Osoby te dość często biernie oczekują rozwiązania problemu przez Ośrodek Pomocy.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego występuje także w rodzinach objętych pomocą Ośrodka. Niejednokrotnie ta grupa klientów nie zauważa własnych problemów i jest niechętna do współpracy z pracownikiem

socjalnym. Bezradność wynika z zaburzenia wartości systemu rodzinnego i często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Wszelka pomoc powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania prawidłowych postaw rodzicielskich. Problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego stał się jednym z powodów korzystania z pomocy społecznej. Rodziny te dość często nastawione są na pomoc finansową, przejawiają postawę roszczeniową, nie przejawiając chęci na podjęcie działań w kierunku poprawy swojej sytuacji rodzinnej.

Praca pracowników MOPS w Hrubieszowie nie ograniczała się w roku 2024 wyłącznie do realizowania świadczeń pomocy społecznej.

Z ustawy o pomocy społecznej wynika obowiązek współdziałania, tzn. osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Powyższa „zasada współdziałania” określa kolejny cel, jaki ma do zrealizowania pomoc społeczna, a jest nim aktywizacja beneficjentów pomocy społecznej.

Bardzo dobrym narzędziem aktywizacji klientów MOPS w Hrubieszowie był **kontrakt socjalny** wprowadzony ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Według tej ustawy kontrakt socjalny to pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Pracownik socjalny odgrywa niezwykle istotną rolę w procesie zawierania kontraktu. Występuje w podwójnej roli - inicjatora i późniejszego koordynatora działań objętych kontraktem. Od pracownika wymaga się, aby zainspirował klienta do zawarcia kontraktu socjalnego, następnie wspierał go w trudzie wywiązywania się ze zobowiązań nałożonych jego treścią, aż po monitoring zmian jakie zaszły w życiu podopiecznego. Zdarza się jednak tak, że cel kontraktu nie zostaje osiągnięty z winy klienta, który lekceważy obowiązki nałożone na niego w treści kontraktu, nie wykazuje chęci działania, a wszelkie uwagi pracownika, zmierzające do skorygowania popełnianych błędów, traktuje jako niepotrzebną krytykę, a wręcz „naciskanie” na jego osobę. W takim układzie pracownik socjalny nie jest w stanie nic zrobić, z wyjątkiem sięgnięcia po narzędzia, jakie dają mu przepisy ustawy o pomocy społecznej, tj. zawnieioskować ograniczenie bądź odmowę przyznania świadczeń. Poza sferą działań „czysto” prawnych, nie ma możliwości, aby

„zmusić” klienta do aktywności, a tym samym zawarcie kontraktu okazuje się porażką. Droga do zawarcia kontraktu socjalnego czasami bywa bardzo długa. Klient pomocy społecznej musi przejść trudną konfrontację z samym sobą, dojść do wniosku, że rzeczywiście ma problem, występuje on w jego życiu już dostatecznie długo i być może warto zaryzykować i podjąć walkę o samego siebie, która zaowocować może zasadniczą zmianą jego dotychczasowego życia. Opracowanie kontraktu socjalnego nie należy do zadań łatwych. Na pracowniku socjalnym ciąży ogromny ciężar odpowiedzialności w płaszczyźnie określenia celu zawieranej umowy głównej, stanowiącej trzon działań cząstkowych. Zanim dojdzie do zawarcia kontraktu socjalnego, koniecznym jest podjęcie czynności przygotowujących, na które składają się właściwa analiza sytuacji klienta i ocena problemu wraz z diagnozą, czy problem ten jest możliwy do rozstrzygnięcia przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości podopiecznego.

W **2024 r.** było realizowanych **5** kontraktów socjalnych z **6** osobami. Zrealizowano 4 kontrakty, 1 kontrakt nie został zrealizowany.

Inną formą pomocy, świadczoną przez pracowników MOPS w roku ubiegłym, nie wymagającą wydania decyzji administracyjnych, była **praca socjalna**. Jest ona rozumiana, jako wspieranie osoby w pokonywaniu przez nią barier i ograniczeń w poprawianiu swojego życia. To działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Rola pracownika socjalnego w procesie pracy socjalnej nie sprowadza się zatem wyłącznie do biernego obserwowania klienta. Aby pracownik mógł spełnić rolę inicjatora zmian, musi określić czego zmiana ma dotyczyć, w jakim kierunku i z jaką intensywnością ma przebiegać. Określa on cele pracy socjalnej oraz formułuje program działań, które w kolejnej fazie zostaje przedyskutowany z klientem, po to, aby wypracować z tym ostatnim poczucie, że on sam ma samodzielny wpływ na zmiany w swoim życiu, że to od niego zależy, jakie działania podejmuje celem rozwiązania własnych problemów bytowych. Wraz z głębszym poznaniem klienta, pracownik socjalny może zmieniać swoją ocenę, wzbogacić ją o kolejne szczegóły, może ona ulec radykalnej zmianie w kierunku negatywnym lub pozytywnym, co zależy od stopnia poznania klienta i od tego, na ile klient w pierwszym kontakcie z pracownikiem był szczery.

W **2024 r.** pomocą w tej formie objęto **546** rodzin.

Praca socjalna obejmowała w szczególności:

- poradnictwo socjalne – rozmowy z profesjonalistami np. psychologiem, pedagogiem, radcą prawnym. Najczęściej z poradnictwa tego korzystały osoby, które były kierowane przez pracowników socjalnych do podjęcia działań w swojej sprawie;
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych – tj. napisanie podania, pozwu do sądu, pomoc w kompletowaniu dokumentów do ZUS itp. Tę formę pomocy świadczyli pracownicy socjalni w stosunku do wszystkich osób zgłaszających się o pomoc do MOPS;
- uzgodnienia w ramach kontraktu socjalnego – dotyczyły osób, które zdaniem pracownika socjalnego wymagają zawarcia takiego kontraktu celem pełniejszej współpracy z pracownikiem socjalnym.

Ponadto w roku 2024 skierowano do Sądu i Prokuratury łącznie **37** wniosków w sprawach **23 rodzin**. Wnioski dotyczyły m.in. wglądu w sytuację rodzinną małoletniego dziecka ze względu na nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny w środowisku, spowodowane nadużywaniem alkoholu przez rodziców, bądź bezradnością w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. W stosunku do **9** rodzin złożono zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa, w związku z przemocą domową, w szczególności wobec dzieci i osób niesamodzielnych. W przypadku **3** osób zostały złożone wnioski o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego bez zgody. Dodatkowo, w stosunku do **12** osób, zostały złożone wnioski do Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o skierowanie na leczenie odwykowe bez zgody.

Inną formą pomocy, bez zaangażowania środków budżetowych, jest udzielanie m.in. pomocy rzeczowej.

W roku 2024 kontynuowano akcję „**Koperta Życia**” polegającej na umieszczeniu w specjalnie przygotowanych kopertach- karty z najważniejszymi informacjami o stanie zdrowia, przyjmowanych lekach, alergiach, kontaktach do osób najbliższych. Karta informacyjna umieszczona będzie w łatwo dostępnym miejscu - lodówce- oznaczonej charakterystyczną naklejką. Akcja skierowana jest do osób samotnych, starszych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych.

W grudniu 2024 r. pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie po raz piąty zorganizowali zbiórkę zabawek i słodczy **„Dzieciaki - Słodziaki kochają pluszaki”**, w ramach której, przygotowano i przekazano, z zachowaniem wszelkich norm sanitarnych, **52** świąteczne paczki dla dzieci z ubogich rodzin z terenu miasta.

W okresie zimowym kontynuowano udział w ogólnopolskiej akcji **„Wymiana ciepła”**, polegającej na udostępnieniu wieszaka z ciepłą odzieżą osobom potrzebującym. Akcja włączyła również do pomocy mieszkańców Miasta, którzy dzielili się „ciepłem”.

Dodatkowo, w roku 2024 pracownicy MOPS, wspólnie z Burmistrzem Miasta Hrubieszowa oraz we współpracy z Hrubieszowskim Domem Kultury, Hrubieszowskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, Środowiskowym Domem Samopomocy, Stowarzyszeniem „Hrubieszów Jestem Stąd” oraz Caritas zorganizowali **„Wigilię Miejską”** z okazji Wigilii Świąt Bożego Narodzenia, które odbyło się na placu przez Hrubieszowskim Domem Kultury i zgromadziło ponad 200 osób.

Od 2016 r. na terenie Miasta Hrubieszowa prowadzona jest dystrybucja żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, a następnie w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021- 2027 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus – Podprogram 2023. Pomoc skierowana jest do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekraczał 235 % kryterium dochodowego, tj. odpowiednio:

- kwoty 1823,60 zł dla osoby samotnie gospodarującej;
- kwoty 1410,00 zł na osobę w rodzinie dla osób w rodzinach.

Od 12 lutego 2024 r. obowiązują nowe kryteria dochodowe uprawniające do korzystania z pomocy żywnościowej w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus – Podprogram 2023. Nowe kryteria stanowią 265% kryterium ustawowego uprawniającego do świadczeń w pomocy społecznej i w roku 2024 wynosiły odpowiednio:

- dla osoby samotnie gospodarującej - 2 056,40 zł;

- dla osoby w rodzinie - 1 590 zł.

Pomoc żywnościowa w formie paczek żywnościowych jest realizowana przez Stowarzyszenie Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Kres” w Hrubieszowie.

Rolą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie jest kwalifikowanie osób do otrzymania w/w pomocy, tj. wydania skierowania – na podstawie złożonego wniosku i oświadczenia o sytuacji dochodowej i rodzinnej przez osobę ubiegającą się o w/w pomoc, współpraca ze Stowarzyszeniem „Kres”, rozpowszechnianie informacji o miejscu i terminach dystrybucji żywności.

W ramach Programu FEPŻ 2021-2027 - **Podprogram 2023** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie wydał **260** skierowań dla **550** osób. Dystrybucja żywności w ramach Podprogramu 2023 odbyła się w roku 2024.

Nie stwierdzono nie zabezpieczonych potrzeb w tym zakresie.

Każdorazowe udzielenie pomocy, bez względu na jej formę, zakres czy wysokość, poprzedzone zostało – zgodnie z ustawą o pomocy społecznej - przeprowadzeniem wywiadów środowiskowych przez pracowników socjalnych oraz wydaniem decyzji administracyjnych przez Kierownika bądź Zastępcę Kierownika.

Łącznie - w 2024 roku - przeprowadzono 1 224 wywiady środowiskowe oraz wydano 1315 decyzji administracyjnych w zakresie zadań pomocy społecznej.

Ponadto pracownicy socjalni MOPS przeprowadzają również wywiady środowiskowe u osób zobowiązanych do alimentacji, zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, na rzecz osób ubiegających się o przyznanie pomocy w ramach pomocy społecznej, mające na celu ustalenie możliwości udzielania pomocy, np. finansowej, usługowej czy też w naturze, na rzecz osób ubiegających się o przyznanie świadczenia. W/w wywiady, tzw. alimentacyjne, przeprowadzane są zarówno na potrzeby własnej Jednostki, jak również na potrzeby innych OPS-ów, w przypadku, gdy osoby zobowiązane do alimentacji zamieszkują na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie, realizując swoje działania nawiązuje i utrzymuje współpracę z różnorodnymi placówkami, instytucjami oraz organizacjami, np. szkoły, w tym pedagodzy, Policja, Sąd, kuratorzy, służba zdrowia, Straż

Miejska, schroniska dla bezdomnych, Zakład Karny, PCK, stowarzyszenia i spółdzielnie socjalne itp. Wspólne podejmowanie różnorodnych działań niewątpliwie wpływa na zwiększenie ich efektywności, zwłaszcza jeżeli chodzi o pomoc rodzinom, osobom ze złożonymi problemami, np. bezdomność, alkoholizm, problemy zdrowia psychicznego, w tym osoby nie leczące się, osoby po pobycie w zakładzie karnym, stosujące przemoc, niezaradne życiowo.

Wzmocnienie działań pracowników MOPS przy współpracy Policji, Straży Miejskiej, służby zdrowia, a także Stowarzyszenia Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „KRES” ma miejsce w okresie jesienno-zimowym, kiedy niskie temperatury niosą zagrożenie dla życia i zdrowia. Szczególnym nadzorem w/w służb objęte są osoby bezdomne, starsze, samotne, niepełnosprawne, ale i także rodziny wielodzietne.

DZIAŁALNOŚĆ PROJEKTOWA

1. Projekt partnerski: "Punkt Interwencji Kryzysowej w Powiecie Hrubieszowskim".

Projekt ten jest realizowany w partnerstwie z Polskim Związkiem Niewidomych Okręg Lubelski, który pełni rolę Beneficjenta. Gmina Miejska Hrubieszów/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie jest partnerem tego projektu.

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

Całkowita wartość projektu wynosi 752 605,00 zł, z czego 639 714,25 zł pochodzi z Funduszy Europejskich, a 74 754,75 zł stanowi dotacja celowa z budżetu krajowego. Łączne dofinansowanie projektu to 714 469,00 zł.

Okres realizacji projektu obejmuje lata 2024-2025, konkretnie od 1 stycznia 2024 roku do 31 grudnia 2025 roku.

Głównym celem projektu jest zapewnienie dostępu do usług specjalistycznych i interwencyjnych dla osób doświadczających kryzysu, przemocy i dyskryminacji poprzez utworzenie i funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej (PIK) na terenie powiatu hrubieszowskiego przez okres 24 miesięcy.

W ramach projektu realizowane są następujące zadania:

- Utworzenie i funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej (PIK) z siedzibą w mieście Hrubieszów. Punkt ten jest dostępny dla osób doświadczających szeroko rozumianego kryzysu. Funkcjonuje codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach 8-16, a poza tymi godzinami oraz w weekendy działała całodobowa linia interwencyjna. Zakłada się, że z usług PIK skorzysta łącznie 400 osób potrzebujących wsparcia.
- Podnoszenie kompetencji kadr i superwizja pracowników PIK, którzy mają do czynienia z trudnymi i nagłymi sytuacjami. Jest to kluczowe dla prawidłowego funkcjonowania Punktu.
- Świadczenie specjalistycznej pomocy kryzysowej przez zatrudnionych w Punkcie specjalistów: prawnika, psychologa, pracownika socjalnego, pedagoga, doradcę zawodowego oraz psychologa/terapeutę dzieci i młodzieży. Wsparcie specjalistów odbywa się po wcześniejszym zgłoszeniu zapotrzebowania. Zaplanowano łącznie 1998 godzin pracy specjalistów.

Grupę docelową projektu stanowią:

1. Osoby potrzebujące interwencji kryzysowej.
2. Kadry świadczące usługi interwencji kryzysowej.
3. Osoby doświadczające przemocy, w tym przemocy w rodzinie i ich otoczenie.

Projekt skierowany jest do osób zamieszkujących, uczących się lub pracujących na obszarze województwa lubelskiego. Łącznie w projekcie wezmą udział 402 osoby (w tym 75% kobiet i 25% mężczyzn). Kadra świadcząca usługi interwencji kryzysowej to 2 osoby (w tym 2 kobiety), natomiast osoby potrzebujące interwencji kryzysowej oraz doświadczające przemocy to 400 osób (300 kobiet i 100 mężczyzn).

W roku 2024 z Punktu Interwencji Kryzysowej skorzystało łącznie **278 osób**, w tym 179 kobiet i 99 mężczyzn.

Rezultaty projektu obejmują:

- Liczbę osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 2 osoby (w tym 2 kobiety).

- Liczbę osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu: 280 osób (w tym 220 kobiet).

Udział w projekcie jest całkowicie bezpłatny, a jego realizacja przyczynia się do zwiększenia dostępności usług wsparcia dla mieszkańców powiatu hrubieszowskiego znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, co wpisuje się w statutowe działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie.

2. Projekt partnerski: „Polityka Senioralna EFS+”.

W roku 2024 Gmina Miejska Hrubieszów rozpoczęła realizację partnerskiego projektu pn. „Polityka Senioralna EFS+” w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Działania 8.5 Usługi społeczne Priorytetu VIII Zwiększenie Spójności Społecznej Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Numer projektu: FELU.08.05-IZ.00-0001/23.

Całkowita wartość projektu wynosi 1 851 300,00 zł, z czego dofinansowanie dla Gminy Miejskiej Hrubieszów wynosi 952 050,00 zł.

Głównym celem projektu jest poprawa dostępu do usług społecznych i zdrowotnych dla 240 seniorów w wieku 65 lat i więcej, w szczególności dla osób w niekorzystnej sytuacji oraz dla ich opiekunów z terenu Miasta Hrubieszowa. Cel szczegółowy projektu to zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług wspierających dostęp do opieki skoncentrowanej na osobie, modernizacja systemów ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 65 lat i więcej znajdujących się w niekorzystnej sytuacji oraz poprawa dostępności i skuteczności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.

Projekt skierowany jest do **240 Seniorów**, tj. osób w wieku 65 lat i więcej – w tym osób z niepełnosprawnościami oraz osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a także do opiekunów faktycznych osób w wieku 65 lat i więcej z Gminy Miejskiej Hrubieszów. Adresatami projektu jest także kadra bezpośrednio świadcząca usługi na rzecz seniorów w społeczności lokalnej.

Okres realizacji projektu trwa od 1 września 2023 r. do 31 grudnia 2025 r. Planowane w projekcie działania są bezpłatne.

Cel projektu zostanie osiągnięty poprzez realizację zintegrowanych usług społecznych, rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy, w tym rozwój i upowszechnienie form wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania oraz tworzenie warunków do opieki domowej, m.in. funkcjonowania wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego. Projekt zakłada realizację kompleksowych działań odpowiadających na zidentyfikowane potrzeby w zakresie wsparcia opiekunów faktycznych poprzez objęcie ich działaniami wspierającymi, doradczymi i szkoleniowymi.

W ramach projektu realizowane będą następujące działania:

1. Usługi opiekuńcze świadczone w społeczności lokalnej, w formie dziennej.
2. Tworzenie warunków i usług w zakresie opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w miejscu zamieszkania, w tym:
 - usługi pielęgniarские;
 - usługi psychologiczne;
 - usługi pielęgnacyjne (podolog, kosmetyczka, fryzjer);
 - usługi fizjoterapeutyczne;
 - usługi rehabilitacyjne;
 - usługi „Złotej Rączki” (drobne naprawy w domu Seniora);
 - usługi transportowe „Door to door”.
3. Wsparcie opiekunów faktycznych osób potrzebujących wsparcia (m.in. poradnictwo psychologiczne i gerontologiczne).
4. Szkolenia kadry bezpośrednio świadczącej usługi na rzecz Seniorów.
5. Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego.

Grupą docelową projektu są:

1. Osoby starsze w wieku 65 lat i więcej, wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (w tym osoby z niepełnosprawnością, chorobami wieku starczego, samotne, wykluczone komunikacyjnie, z utrudnionym dostępem do placówek medycznych, z problemami finansowymi oraz bez wsparcia rodziny).
2. Opiekunowie faktyczni osób niesamodzielnych w wieku 65 lat i więcej, sprawujący opiekę bez obowiązku ustawowego.
3. Osoby stanowiące kadrę realizującą działania w obszarze usług społecznych.

Przy doborze uczestników stosowana jest zasada polityki równych szans.

Rekrutację uczestników prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w 2024 roku do projektu zrekrutowano **6 uczestników**.

II. Świadczenia rodzinne

Zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych są w całości finansowane z budżetu państwa. W ramach tej ustawy wyróżniamy następujące świadczenia:

- 1) zasiłek rodzinny;
- 2) dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:
 - urodzenia dziecka;
 - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
 - samotnego wychowywania dziecka;
 - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
 - podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania;
 - rozpoczęcia roku szkolnego;
 - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka.

Kryterium dochodowe na osobę w rodzinie wynosiło 674,00 zł, zaś w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, kryterium wynosiło 764,00 zł.

Podstawą ustalenia wysokości dochodu na osobę w rodzinie jest dochód z roku poprzedzającego okres świadczeniowy.

W ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych Ośrodek realizuje również tzw. świadczenia opiekuńcze, tj.:

- 1) zasiłek pielęgnacyjny
- 2) świadczenie pielęgnacyjne
- 3) specjalny zasiłek opiekuńczy.

W roku 2024 zostało wypłaconych 7010 w/w świadczeń opiekuńczych na kwotę **5 327 388,19 zł.**

W analogicznym okresie 2023 roku zostało wypłaconych 6 815 świadczeń na kwotę 4 193 403,68 zł.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Przysługuje on niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz osobie, która ukończyła 75 lat. Zasiłek przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Wprowadzając istotne zmiany w warunkach przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego ustawa o świadczeniu wspierającym wprowadza jednocześnie przepisy mające na celu pełną ochronę praw nabytych osób, które nabyły na starych, obowiązujących przed wejściem w życie ustawy, tj. do 31 grudnia 2023 r. przepisach, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Osoby te będą mogły w dalszym ciągu pobierać wymienione świadczenie zgodnie z dotychczasowymi przepisami. Prawo do pobierania tych świadczeń na zasadach dotychczasowych zostało uregulowane w art. 63 ustawy o świadczeniu wspierającym. Przepis ten przewiduje, że:

- w sprawach o świadczenie pielęgnacyjne do których prawo powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., stosuje się przepisy dotychczasowe (art. 63 ust. 1 u.ś.w.),

- osoby, którym przed 1 stycznia 2024 r., albo nawet po tej dacie, ale na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., przyznane zostało co najmniej do dnia 31 grudnia 2023 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, zachowują, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., prawo do tych świadczeń nie dłużej jednak niż do końca okresu, na który prawo zostało przyznane (art. 63 ust. 2 u.ś.w.),
- osoby, zachowują prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., również w przypadku, gdy osobie nad którą sprawują opiekę zostało wydane nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o niepełnosprawności. Warunkiem zachowania prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego w tym przypadku będzie złożenie wniosku o nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ważności dotychczasowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o niepełnosprawności, a następnie złożenie wniosku o ustalenie prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego w terminie 3 miesięcy, licząc od wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności (art. 63 ust. 3 ustawy),

Świadczenie pielęgnacyjne na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2023 r. w 2024 r. przysługiwało:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny,
- 3) opiekunowi faktycznemu dziecka

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługiwało, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- 1) nie później niż do ukończenia 18 roku życia,
- 2) w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

Od 1 stycznia 2024 r. obowiązują nowe przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych regulujące warunki przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego, które wprowadziła ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym.

Świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach mogą otrzymać osoby, które sprawują opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami w wieku do ukończenia 18. roku życia.

Nie ulegają natomiast zmianie rodzaje orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, które są wymagane przy ubieganiu się o świadczenie pielęgnacyjne.

W związku z tym, od 1 stycznia 2024 r., tak jak dotychczas, aby otrzymać świadczenie pielęgnacyjne wymagane jest, aby osoba wymagająca opieki legitymowała się ważnym orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji (takie orzeczenie zawiera informację w punktach 7 i 8 o treści: „wymaga”) albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zmienione przepisy rozszerzają również krąg osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego – od 1 stycznia 2024 r. świadczenie pielęgnacyjne przysługuje następującym opiekunom:

1. matce albo ojcu,
2. innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
3. opiekunowi faktycznemu dziecka,
4. rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Jedną z najważniejszych wprowadzanych zmian jest możliwość łączenia aktywności zawodowej, bez żadnych ograniczeń, z pobieraniem świadczenia pielęgnacyjnego.

Również posiadany przez opiekuna status rolnika, małżonka rolnika, czy domownika rolnika, nie stanowi żadnej przeszkody w otrzymywaniu od 1 stycznia 2024 r. świadczenia pielęgnacyjnego na nowych zasadach, bez konieczności rezygnacji przez opiekuna będącego rolnikiem, małżonkiem rolnika lub domownikiem rolnika z prowadzenia gospodarstwa rolnego/z pracy w gospodarstwie rolnym.

Świadczenie pielęgnacyjne według nowych przepisów przysługuje również w sytuacji gdy opiekun dziecka w wieku do ukończenia 18 r. życia ma ustalone prawo do własnej emerytury lub renty lub innego świadczenia emerytalno-rentowego

Zarówno zasiłki pielęgnacyjne jak i świadczenia pielęgnacyjne przyznawane są niezależnie od sytuacji materialnej rodziny.

Kolejnym świadczeniem związanym z niepełnosprawnością, wynikającym z ustawy o świadczeniach rodzinnych jest specjalny zasiłek opiekuńczy dla osób, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Ośrodek realizował ustawę z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły – od 01.07.2013 r. - prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

W roku 2024 wypłacono **12** świadczeń na kwotę **7 440,00 zł**.

W analogicznym okresie 2023 roku zostało wypłaconych **13** świadczeń na kwotę **8 060,00 zł**.

Do katalogu świadczeń, wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych należy również świadczenie rodzicielskie.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje:

- 1) matce albo ojcu dziecka;

- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 14 roku życia;
- 3) rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10 roku życia;
- 4) osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 14 roku życia.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje w kwocie 1 000,00 zł, przez okres:

- 1) 52 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- 2) 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- 3) 67 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- 4) 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;
- 5) 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

W roku 2024 zrealizowano wypłatę 280 świadczeń na kwotę 271 626,00 zł.

W roku 2023 wypłacono 358 świadczeń na łączną kwotę 323 852,20 zł.

Łącznie w roku 2024 Ośrodek zrealizował wypłatę 12 968 świadczeń rodzinnych i opiekuńczych na łączną kwotę 6 316 814,59 zł.

Od 01.01.2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W ramach tej ustawy, z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się, na to dziecko, jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł.

Jednorazowe świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód.

W roku 2024, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie wypłacił 1 świadczenie na kwotę **4 000,00 zł.**

Szczegółową realizację wypłaconych świadczeń rodzinnych, bez kosztu ich obsługi przedstawia Tabela nr 8.

Tabela nr 8.

Świadczenie	2023r.		2024r.	
	Kwota w zł	Liczba świadczeń	Kwota w zł	Liczba świadczeń
Zasiłki rodzinne	485 387,34	4 411	409 659,00	3 486
Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:				
- urodzenia dziecka	18 000,00	18	18 000,00	18
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	3 600,00	9	4 000,00	10
- samotnego wychowywania dziecka	73 542,00	381	67 444,00	315
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	57 530,00	545	65 760,00	632
- podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	2 912,00	32	3 144,00	36
- rozpoczęcia roku szkolnego	25 800,00	258	21 300,00	213
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	71 820,00	759	60 515,00	637
Zasiłki rodzinne wypłacone zg. z art.5 ust.3a i ust. 3b (złotówka za złotówkę)	31 859,88	489	21 538,59	283
Zasiłek pielęgnacyjny	1 192 947,68	5 527	1 207 873,00	5 597
Świadczenie pielęgnacyjne	2 968 570,00	1 236	4 107 735,00	1 394
Specjalny zasiłek opiekuńczy	31 886,00	52	11 780,00	19
Zasiłek dla opiekunów	8 060,00	13	7 440,00	12
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	46 000,00	46	35 000,00	35
Świadczenie rodzicielskie	323 852,20	358	271 626,00	280
Świadczenie jednorazowe „Za życiem”	4 000,00	1	4 000,00	1
OGÓLEM	5 345 737,10	12 133	6 316814,78	12 968

Za osoby uprawnione do świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków dla opiekunów i specjalnych zasiłków opiekuńczych, niepodlegające ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z innego tytułu, Ośrodek opłaca także składki z tego tytułu.

W roku 2024 wydatkował na ten cel kwotę **846 333,57 zł**, opłacając **1 095** świadczeń. W analogicznym okresie **2023 r.** Ośrodek opłacił **1 047** świadczeń na kwotę **658 331,31 zł**.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, zasiłki dla opiekuna, niepodlegające ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego źródła, Ośrodek opłaca także składki na ubezpieczenie zdrowotne. W roku **2024** łączna kwota na opłacenie **720** świadczeń zdrowotnych wyniosła **185 241,54 zł**. W roku **2023** opłacono **580** świadczeń na łączną kwotę **116 474,22 zł**.

W roku 2024 realizacja świadczeń rodzinnych odbywała się na podstawie 725 decyzji administracyjnych.

III. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Od 01.10.2008 r. Ośrodek realizuje - na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - zadanie, polegające na przyznawaniu i wypłacie świadczeń alimentacyjnych osobom uprawnionym do alimentów.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobom, które są uprawnione do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja w okresie dwóch miesięcy okazała się bezskuteczna.

Do świadczeń z funduszu alimentacyjnego są uprawnione osoby w wieku do 18 lat lub do 25 lat, jeżeli kontynuują naukę w szkole lub szkole wyższej. W przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności osoba jest uprawniona do świadczeń z funduszu bezterminowo. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego od 01.10.2020 r. przysługiwały, jeżeli dochód rodziny z roku poprzedzającego okres świadczeniowy, w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 900 zł. Od 1 października 2023 r. kwota kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosi 1209 zł.

W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza kwotę, o której mowa w ust. 2, o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym, na który jest ustalane prawo do tego świadczenia, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie.

W przypadku gdy wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej, ustalona zgodnie z ust. 2 a, jest niższa niż 100 zł, świadczenie to nie przysługuje.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego od dnia 1.10.2024 r. przysługują w wysokości ustalonych alimentów, jednakże w kwocie nie wyższej niż 1000 zł.

W **roku 2024** wypłacono **1 272** świadczeń z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę **584 975,63 zł**.

Średnio miesięczna liczba osób korzystających ze świadczeń funduszu alimentacyjnego to **106** osób uprawnionych.

W **roku 2023** wypłacono **1 528** świadczeń z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę **663 179,51 zł** – **średnio miesięcznie 127 osób**.

W **roku 2024** realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego odbywała się na podstawie **117** decyzji administracyjnych.

IV. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

Realizacja ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, to nie tylko wypłata świadczeń alimentacyjnych ale także prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

W **roku 2024** zostało przeprowadzonych **50** wywiadów alimentacyjnych oraz złożono **17** wniosków do Powiatowego Urzędu Pracy o aktywizację zawodową dłużników.

W ramach postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzonego w roku 2024, podejmowano niżej wymienione działania:

- poinformowanie dłużnika alimentacyjnego o przyznaniu świadczeń alimentacyjnych na osobę uprawnioną;
- informacja do Komornika Sądowego o przyznaniu świadczeń na osobę uprawnioną;
- wniosek do Organu Właściwego Dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika – jeżeli dłużnik mieszka poza Hrubieszowem;
- wezwanie dłużnika na przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego i złożenie oświadczenia majątkowego – jeżeli dłużnik mieszka w Hrubieszowie;
- przeprowadzenie wywiadu i odebranie oświadczenia majątkowego;
- informacja do Komornika Sądowego o wynikach przeprowadzonego wywiadu;
- informacja do Organu Właściwego Wierzyciela o wynikach przeprowadzonego wywiadu – jeżeli wierzyciel mieszka poza Hrubieszowem;
- wniosek do PUP o aktywizację zawodową dłużnika;
- wydanie decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- wniosek do Prokuratury i Starosty, jeżeli dłużnik uniemożliwia sporządzenie wywiadu;
- monitorowanie zmian i podejmowanie działań z tym związanych.

W roku 2024 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie przeprowadził postępowanie wobec 130 dłużników, złożono do Komorników 85 wniosków o przyłączenie do egzekucji komorniczej.

V. Świadczenia wychowawcze

Ośrodek realizuje postępowania dotyczące świadczeń wychowawczych w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka.

Świadczenie przysługuje w wysokości 800,00 zł miesięcznie na dziecko do ukończenia 18 roku życia.

W roku 2024 wypłacono 46 świadczeń wychowawczych na łączną kwotę **22 629,84 zł.**

VI. Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy jest formą pomocy przeznaczoną dla osób spełniających łącznie trzy warunki:

1. posiadają tytuł prawny do lokalu,
2. spełniają kryterium dochodowe,
3. zamieszkują lokale mieszkalne spełniające kryterium metrażowe.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- najemcom lub podnajemcom lokali mieszkalnych, mieszkającym w tych lokalach,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność oraz właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny lokalu.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje w związku z mieszkaniem w jednym lokalu mieszkalnym albo zajmowaniem jednego lokalu mieszkalnego i może przysługiwać na podstawie więcej niż jednego tytułu prawnego spośród określonych wyżej.

Kryterium metrażowe uzależnione jest od liczby osób mieszkających w lokalu mieszkalnym.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje, gdy powierzchnia użytkowa lokalu nie przekracza określonej dla danej liczby osób powierzchni (powierzchnia normatywna) o więcej niż 30% (lub 50% jeśli wielkość pokoi i kuchni nie przekracza 60% powierzchni całego lokalu).

Liczba osób zamieszkujących w lokalu	Powierzchnia normatywna	Powierzchnia normatywna + 30%
1 osoba	35 m ²	45,5 m ²
2 osoby	40 m ²	52,0 m ²
3 osoby	45 m ²	58,5 m ²
4 osoby	55 m ²	71,5 m ²
5 osób	65 m ²	84,5 m ²
6 osób	70 m ²	91,0 m ²

W przypadku zamieszkiwania w lokalu większej liczby osób dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywną powierzchnię tego lokalu o 5 m².

Powierzchnię normatywną powiększa się o 15 m², jeżeli:

- w lokalu mieszka osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku inwalidzkim
- lub osoba niepełnosprawna, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje, jeżeli w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku średni miesięczny dochód przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego nie przekroczył 40% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarstwie jednoosobowym lub 30% w gospodarstwie wieloosobowym.

Za dochód uważa się dochód w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323).

Dodatek mieszkaniowy przyznaje się na 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku.

Dodatek nie może przekraczać 70 % wydatków na powierzchnię normatywną lokalu oraz nie może być niższy od 0,5% kwoty przeciętnego wynagrodzenia.

Realizacja ustawy o dodatkach mieszkaniowych jest zadaniem własnym gminy.

W ramach tego zadania w **2024 r.** wypłacono **2 594** świadczenia na kwotę **666 846,37 zł**, natomiast w **2023 r.** – **2 926** świadczeń na kwotę **812 993,68 zł**.

W roku **2024** realizacja wypłat dodatków mieszkaniowych odbywała się na podstawie **468** decyzji administracyjnych.

VII. Czyste Powietrze

Ustawa Prawo ochrony środowiska nałożyła na gminy obowiązek wydawania zaświadczeń dla osób fizycznych w celu potwierdzenia przeciętnego miesięcznego dochodu na jednego członka gospodarstwa domowego osoby ubiegającej się o dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub z WFOŚiGW w ramach Części 2 programu „Czyste Powietrze”. W gminie Hrubieszów zaświadczenia wydawane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie.

W **roku 2024** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie wydał **184 zaświadczeń** o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego. Realizacja zadania odbywa się bezkosztowo.

VIII. Refundacja podatku VAT dla odbiorców paliw gazowych

1 stycznia 2023 roku weszła w życie ustawa o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu, tzw. tarcza energetyczna w 2023. Zgodnie z tą ustawą, będą kontynuowane działania osłonowe dla gospodarstw domowych oraz podmiotów wrażliwych (m.in. szpitale, szkoły, muzea, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, organizacje pozarządowe itp.), które zużywają paliwa gazowe do celów grzewczych.

Refundacja podatku VAT przysługuje:

- gospodarstwu domowemu, które jako główne źródło ogrzewania wykorzystuje kocioł na paliwa gazowe,
- źródło ogrzewania zostało wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków CEEB
- przeciętne miesięczne dochody, **w przypadku gospodarstwa jednoosobowego, nie przekraczają 2100 zł, lub 1500 zł na osobę w przypadku gospodarstwa wieloosobowego;**

Do Ośrodka w 2024 r. wpłynęło **101** wniosków o przyznanie refundacji podatku VAT.

Kwota wypłaconych świadczeń – **28 121,70 zł.**

IX. Dodatek osłonowy

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2024 r. przedłużono kolejne regulacje, które wspierają polskie rodziny. Dodatek osłonowy ma na celu zniwelować koszty energii, gazu i żywności, dla mniej zamożnych gospodarstw domowych. Zgodnie z przepisami przysługuje gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczają 2100 zł w gospodarstwie jednoosobowym albo 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym.

Wysokości dopłat w ramach dodatku osłonowego:

- jednoosobowe gospodarstwo domowe otrzyma 228,80/286 zł przy założeniu że jej dochód nie przekroczy 2100 złotych,
- gospodarstwo 2-3 osobowe otrzyma 343,20/429 zł przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę,
- gospodarstwo 4-5 osobowe otrzyma 486,20/607,75 zł przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę,
- gospodarstwo 6 i więcej osobowe otrzyma 657,80 zł/ 822,25 zł przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę.

W przypadku dodatku osłonowego obowiązywać będzie tzw. zasada złotówka za złotówkę. Oznacza to, że dodatek ten będzie przyznawany nawet po przekroczeniu kryterium

dochodowego, a kwota dodatku będzie pomniejszana o kwotę tego przekroczenia. Minimalna kwota wypłacanych dodatków osłonowych będzie wynosić 20 zł.

W ramach tego zadania w **2024 r.** wypłacono **923** świadczenia na kwotę **312 440,18 zł.**

X. Bon energetyczny

13 czerwca 2024 roku weszła w życie Ustawa z dnia 23 maja 2024 roku o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego

Bon energetyczny to jednorazowe świadczenie pieniężne przeznaczone na energię elektryczną, które ma być przyznane gospodarstwom domowym o niższych dochodach. Wnioski o jego przyznanie można składać od 1 sierpnia do 30 września 2024 roku.

Bon energetyczny przysługiwał:

- gospodarstwu domowemu jednoosobowemu, w którym wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za 2023 rok nie przekroczyła kwoty 2500 zł netto na osobę na miesiąc;
- gospodarstwu domowemu wieloosobowemu, w którym wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za 2023 roku nie przekroczyła 1700 zł netto na osobę na miesiąc.

Jeżeli przeciętny dochód na osobę w 2023 roku przekroczył wskazane powyżej kwoty, to bon energetyczny nadal przysługuje, jednak jego wysokość jest pomniejszona o różnicę między kwotą bonu energetycznego a kwotą, o którą próg został przekroczony. Co jednak istotne, jeśli wysokość bonu ustalona według tej zasady jest niższa niż 20 zł, to świadczenie nie przysługuje.

Bon energetyczny był wypłacany jednorazowo za okres od 1 lipca 2024 roku do 31 grudnia 2024 roku w wysokości:

- 300 zł – w przypadku gospodarstwa domowego jednoosobowego;
- 400 zł – w przypadku gospodarstwa domowego wieloosobowego składającego się z dwóch do trzech osób;

- 500 zł – w przypadku gospodarstwa domowego wieloosobowego składającego się z czterech do pięciu osób;
- 600 zł – dla gospodarstwa domowego wieloosobowego składającego się z co najmniej sześciu osób.

Jeżeli jednak główne źródło ogrzewania w gospodarstwie domowym jest zasilane energią elektryczną oraz wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków do 1 kwietnia 2024 roku albo po tym dniu (jeżeli główne źródła ogrzewania zostały zgłoszone lub wpisane po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków), wysokość bonu energetycznego będzie wyższa i wyniesie:

- 600 zł – w przypadku gospodarstwa domowego jednoosobowego;
- 800 zł – w przypadku gospodarstwa domowego wieloosobowego składającego się z dwóch do trzech osób;
- 1000 zł – w przypadku gospodarstwa domowego wieloosobowego składającego się z czterech do pięciu osób;
- 1200 zł – w przypadku gospodarstwa domowego wieloosobowego składającego się z co najmniej sześciu osób.

W ramach tego zadania w **2024 r.** wypłacono **1 081 bonów energetycznych** na kwotę **3 91 597,26 zł.**

XI. Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

1. Świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy.

Od 16 marca 2022 r. do 30 czerwca 2024 r. osoby zapewniające zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, którzy przybyli na terytorium RP bezpośrednio z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, mogły otrzymać świadczenie w wysokości 40 zł za każdy dzień pomocy.

Świadczenie przysługiwało za okres faktycznego zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia, nie dłużej niż za okres 120 dni.

Do 31 lipca 2024 r. można było składać wnioski o rekompensatę poniesionych do 30 czerwca 2024 r. kosztów zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy.

Liczba złożonych wniosków o przyznanie świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia na koniec 2024 r. to **54**.

Liczba obywateli Ukrainy, objętych wnioskami to **93 osoby**.

Kwota wypłaconych świadczeń – **103 960,00 zł**.

W analogicznym roku 2023 liczba złożonych wniosków o przyznanie świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia wyniosła **110**.

Liczba obywateli Ukrainy, objętych wnioskami to **307 osób**.

Kwota wypłaconych świadczeń – **384 200,00 zł**.

2. Jednorazowe świadczenie pieniężne przysługujące obywatelom Ukrainy.

Do 30 czerwca 2024 r. obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny (który przybył legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. i deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej) i który został wpisany do rejestru PESEL, przysługiwała pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę. Świadczenie to było przeznaczone na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Przyznanie jednorazowego świadczenia pieniężnego nie wymagało wydania decyzji.

W roku 2024 r. wypłacono 1 świadczenie na kwotę 300 zł.

W roku 2023 r. wypłacono 18 świadczeń na kwotę 5 400 zł.

3. Opiekun tymczasowy małoletniego obywatela Ukrainy.

Małoletniego obywatela Ukrainy, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem

obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentuje oraz sprawuje pieczę nad jego osobą i majątkiem opiekun tymczasowy.

Opiekun tymczasowy jest upoważniony do reprezentowania małoletniego oraz sprawowania pieczy nad jego osobą i majątkiem. W ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku małoletniego, opiekun tymczasowy powinien uzyskiwać zezwolenie sądu opiekuńczego.

Nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego sprawuje Ośrodek Pomocy Społecznej.

W **roku 2024** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie sprawował nadzór nad **3** opiekunami tymczasowymi, pod których opieką znajdowało się **3** małoletnich obywateli Ukrainy.

W roku **2023** pod opieką **5** opiekunów tymczasowych znajdowało się **6** małoletnich obywateli Ukrainy.

XII. Karta Dużej Rodziny

Rodziny wielodzietne, chcące zaspokoić wszystkie potrzeby swoich dzieci, zapewnić im warunki zdrowego rozwoju i szczęśliwego dzieciństwa, borykają się z licznymi trudnościami, w tym z ograniczeniami materialnymi, w związku z czym wymagają szczególnego wsparcia.

W ramach rządowego programu dla rodzin wielodzietnych od dnia 16 czerwca 2014 r. została wprowadzona Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, która w ramach programu funkcjonowała do dnia 31 grudnia 2014 r. Głównym celem programu było promowanie modelu i wizerunku rodziny wielodzietnej, umacnianie oraz wspieranie rodziny wielodzietnej, zwiększanie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych. Realizacja w/w celów odbywała się w szczególności poprzez przyznawanie tym rodzinom uprawnień, w tym wprowadzenie zniżek w ofertach kulturalnych, rekreacyjnych czy sportowych na terenie całego kraju.

Z dniem 01 stycznia 2015 r. weszła w życie ustawa z dnia 05 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, która zwiększyła dotychczasowe wsparcie rodzin wielodzietnych oraz stabilność polityki prorodzinnej. Ustawa określa zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej Karty Dużej Rodziny, sposób przyznawania im uprawnień oraz sposób

realizacji i finansowania zadań wynikających z ustawy. Karta Dużej Rodziny w formie tradycyjnej (plastikowej) przysługiwała rodzicom z przynajmniej trójką dzieci. Rodzice mogli korzystać z Karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Karta Dużej Rodziny była wydawana bezpłatnie.

Od dnia 1 stycznia 2018 r. Karta Dużej Rodziny jest dostępna w dwóch formach: tradycyjnej, tj. plastikowej i elektronicznej, tj. na urządzeniach mobilnych. Osoby ubiegające się o Kartę składają jeden wniosek o przyznanie Karty Dużej Rodziny, na którym zaznaczają czy ubiegają się o Kartę tradycyjną czy elektroniczną, czy obie formy. Wydanie Karty Dużej Rodziny jest nadal bezpłatne, chyba że osoba posiada już jedną formę karty a składa wniosek o dodatkową formę, wtedy należy ponieść opłatę 9,21 zł (jeśli osoba wystąpiła z wnioskiem o przyznanie tradycyjnej Karty Dużej Rodziny do dnia 31 grudnia 2017 r. była zwolniona z tej opłaty w przypadku, gdy złożyła wniosek o przyznanie karty elektronicznej do 31 grudnia 2019 r.).

Zgodnie z nowelizacją ustawy o Karcie Dużej Rodziny, od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy **mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek**. Rodzic (rodzice) lub małżonek rodziców mogą korzystać z Karty dożywotnio.

Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje także dzieciom:

- w wieku do 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia – w przypadku, gdy dziecko uczy się w:
a) szkole – do dnia 30 września następującego po końcu roku szkolnego, b) szkole wyższej – do dnia 30 września roku, w którym jest planowane ukończenie nauki,
- bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, na czas obowiązywania orzeczenia o niepełnosprawności.

Dnia 25 maja 2021 r. ogłoszona została ustawa z dnia 15 kwietnia o zmianie ustawy o Karcie Dużej Rodziny, na podstawie której od 9 czerwca 2021r. wszystkie Karty uzyskały formę elektroniczną. Oznacza to, że nie będzie wniosków o domówienie elektronicznej formy Karty.

Każdy posiadacz aktywnej Karty (niezależnie czy posiadał Kartę w formie tradycyjnej, elektronicznej, czy obu) będzie mógł wyświetlać ją w aplikacji mObywatel.

Rodzice i małżonkowie rodziców będą mogli wyświetlać Karty pozostałych członków rodziny (tak jak w aplikacji mKDR).

Aplikacja mKDR, na której dotychczas były wyświetlane Karty Dużej Rodziny w formie elektronicznej, została zamknięta z końcem m-ca czerwca 2021r.

Aplikacja mObywatel jest dostępna dla osób posiadających mTożsamość (posiadających PESEL oraz dowód osobisty) lub mLegitymację szkolną. Osoby, które nie mają dostępu do aplikacji mObywatel (np. cudzoziemcy), będą musiały pozostać przy Kartach tradycyjnych.

Za pomocą aplikacji mObywatel po zalogowaniu profilem zaufanym będzie można pobrać swoją Kartę Dużej Rodziny w wersji elektronicznej.

Aplikacja mObywatel pozwala na przekierowanie użytkowników na portal Emp@tia, gdzie znajduje się mapa partnerów KDR wraz z lokalizacjami i opisem zniżek.

Osoba wnioskująca o Kartę może zrezygnować z tradycyjnej formy Karty i korzystać tylko z elektronicznej. Osoba posiadająca Kartę elektroniczną będzie mogła wnioskować o domówienie tradycyjnej formy Karty. W przypadku, gdy członkowi rodziny wielodzietnej, na jego wniosek, została już udostępniona Karta elektroniczna i następnie członek rodziny wielodzietnej wnioskuje o wydanie Karty tradycyjnej, podlegać będzie opłacie w wys. 10zł.

W ramach nowelizacji uchylony został obowiązek sprawozdawczy gmin. Ponadto nowelizacja wprowadziła znaczne zmiany w zakresie kosztów obsługi.

O możliwości ubiegania się o Kartę Dużej Rodziny klienci MOPS są informowani na bieżąco w trakcie wykonywania zadań przez kadrę MOPS.

Dodatkowo informacje te sukcesywnie są umieszczane na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Ośrodka Pomocy oraz na stronach internetowych.

Wnioski o wydanie Karty Dużej Rodziny osoba (wnioskodawca) składa w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie (gminie właściwej ze względu na miejsce zamieszkania) bądź elektronicznie za pośrednictwem portalu Emp@tia.

Koszt obsługi realizacji zadań w ramach ustawy o Karcie Dużej Rodziny **w roku 2024** wyniósł ogółem: **1340,00 zł**, w tym:

- za rozpatrzenie 12 wniosków typu: przyznanie Kart rodzinom wielodzietnym, składającym się z rodziców/małżonków, którzy mają na utrzymaniu dzieci – kwota 285,00 zł,

- za rozpatrzenie 43 wniosków typu: przyznanie Karty rodzinom wielodzietnym składającym się wyłącznie z rodziców – kwota 969,00 zł,
- za rozpatrzenie 6 wniosków typu: przyznanie Kart dla członka rodziny wielodzietnej, który był już jej posiadaczem kwota 42,00 zł,
- za rozpatrzenie 3 wniosków typu: o dodanie nowego członka rodziny– kwota 20,00 zł,
- za rozpatrzenie 5 wniosków typu: przyznanie duplikatu Karty Dużej Rodziny – kwota 24,00 zł.

W roku 2023 koszt obsługi ustawy o Karcie Dużej Rodziny wyniósł ogółem **3754,00 zł**. Koszty w/w finansowane były w całości za środków budżetu państwa.

XIII. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Z dniem 01 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W ramach wymienionej ustawy m.in. pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. Praca z rodziną powinna być prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- 2) terapii i mediacji,
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganiu izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub grupami samopomocowymi.

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Dodatkowym obowiązkiem wynikającym z przywołanego powyżej uregulowania prawnego jest zatrudnienie asystentów rodziny.

W przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, pracownik

socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje z wnioskiem do Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej o przydzielenie asystenta rodziny. W zależności od stopnia trudności wykonywanych zadań asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę w nie więcej niż **15** rodzinach.

Wydatki związane z zatrudnieniem **2** asystentów rodziny oraz z wykonywaniem w/w zadania w **2024 r.** wyniosły **211 309,73 zł**, w tym kwota z budżetu Gminy Miejskiej - 147 814 84 zł, dofinansowanie z budżetu państwa w kwocie 63 494,89 zł.

Zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, umożliwiające pozostanie dzieci w rodzinie, zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej lub powrót do rodzin biologicznych dzieci umieszczonych wcześniej w pieczy zastępczej.

W **2024 roku**, wsparciem przez dwóch asystentów rodziny objęto łącznie **37** rodzin, w tym **65** małoletnich dzieci. Nadmienić należy, że **19** rodzin zostało zobowiązanych do współpracy z asystentem rodziny przez Sąd.

W trakcie 2024 roku z **8** rodzinami współpraca została zakończona, w tym z 5 rodzinami ze względu na osiągnięcie wyznaczonych celów, dzięki czemu rodziny są w stanie funkcjonować bez wsparcia asystenta rodziny, z 2 rodzinami z powodu zmiany miejsca zamieszkania oraz z 1 rodziną z uwagi brak współpracy ze strony rodzica.

Główne problemy występujące w rodzinach objętych wsparciem asystentów rodziny to:

- niskie umiejętności lub niezaradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- uzależnienie od alkoholu i środków psychoaktywnych,
- problemy zdrowotne, w tym zaburzenia o podłożu psychicznym,
- zachowania aspołeczne dzieci,
- problemy edukacyjne i wychowawcze małoletnich,
- nieuczęszczanie małoletnich na zajęcia szkolne,
- brak kontaktu rodziców z placówką oświatową,
- bezrobocie,
- niski poziom umiejętności załatwiania spraw urzędowych,
- przemoc.

W w/w rodzinach wsparcie asystentów rodziny polegało m.in. na :

- przygotowaniu i złożeniu w danej instytucji pism urzędowych różnego typu: podań, wniosków, pozwów sądowych,
- nawiązaniu kontaktów i współpracy z innymi pracownikami instytucji społecznych, poradni specjalistycznych - z pracownikami socjalnymi, pedagogami i wychowawcami, kuratorami, psychologiem, ze służbą zdrowia, koordynatorami pieczy zastępczej, policją,
- zwiększeniu motywacji do podjęcia terapii uzależnień i życia w trzeźwości,
- profilaktyce wśród dzieci i rodziców w zakresie uzależnienia, zagrożeń stosowania używek (energetyki, e-papierosy) i eksperymentowania z substancjami niedozwolonymi oraz zagrożeń wynikających z sieci,
- dbaniu o ruch i zdrowy styl życia rodziny,
- organizowaniu pomocy rzeczowej, w tym doposażeniu mieszkań,
- pomocy w rozwiązywaniu codziennych trudności poprzez zwiększanie kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i załatwiania spraw urzędowych,
- podnoszeniu umiejętności opiekuńczo- wychowawczych, w tym aktywne spędzanie czasu z dzieckiem,
- edukowaniu w zakresie potrzeb dzieci, kierowaniu na szkolenia i warsztaty dla rodziców,
- motywowaniu do uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym,
- podniesieniu poziomu higieny członków rodziny oraz estetyki wyglądu mieszkania,
- wypracowaniu umiejętności gospodarowania budżetem domowym,
- budowaniu prawidłowych relacji i komunikacji w rodzinie,
- podtrzymaniu więzi i kontaktów z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej,
- motywowaniu i wspieraniu w podejmowaniu aktywności zawodowej,
- kierowaniu do specjalistów (prawnik, psycholog, doradca zawodowy, itp.).

W wyniku rocznej pracy asystentów rodziny, 63 dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystentów, udało się pozostawić w ich biologicznych rodzinach.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, asystent rodziny jest zobligowany do prowadzenia dokumentacji pracy z rodziną. Asystent rodziny, po wprowadzeniu do rodziny wymagającej wsparcia przez pracownika socjalnego, przeprowadza wstępną diagnozę, polegającą na zapoznaniu się z oczekiwaniami rodziny oraz przedstawieniu zasad i możliwości oferowanego wsparcia. Następnie diagnozuje środowisko,

w celu pogłębienia wiedzy o sytuacji związanej z problemem rodziny i dokonuje oceny sytuacji rodziny objętej wsparciem. Diagnoza i ocena rodziny pozwala asystentowi na opracowanie - wspólnie z rodziną i przy uzgodnieniu z pracownikiem socjalnym - planu pracy. Przy określaniu planu pracy z rodziną i wyznaczaniu celów brane są pod uwagę możliwości, zasoby rodziny i jej środowiska, a także deficyty i bariery. Podczas realizacji działań zawartych w planie pracy możliwa jest ewentualna modyfikacja tego planu, ze względu na zmianę sytuacji rodziny i zgłaszane problemy. W trakcie pracy z rodziną i realizacji zawartego planu pracy, asystenci rodziny dokonują okresowej oceny sytuacji rodziny, która pozwala na określenie, czy podejmowane działania przybliżają rodzinę do założonych celów i wpływają na poprawę jej sytuacji. Ocenę taką, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sporządza się nie rzadziej niż co pół roku. Dodatkowo asystenci zatrudnieni w MOPS w Hrubieszowie sporządzają sprawozdania z prowadzonej pracy z rodziną - kwartalne oraz roczne, a także sporządzają - na wniosek sądu – opinie o rodzinie i jej członkach.

Zatrudnienie asystentów rodziny jest – od 2015 r. - zadaniem własnym gminy o charakterze obligatoryjnym.

Zatrudnieni w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej asystenci rodziny posiadali zgodne z wymaganiami ustawowymi wykształcenie. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej asystent rodziny jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach oraz samokształcenie. **W roku 2024** asystenci rodziny zatrudnieni w MOPS w Hrubieszowie uczestniczyli w następujących szkoleniach:

- Szkolenie z zakresu rozwiązywania konfliktów;
- Wzmacnianie lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy domowej poprzez wsparcie zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno – pomocowych;
- Holistyczna pomoc i wsparcie;
- Zachowania autoagresywne u dzieci, czyli wołanie o pomoc.

Kolejnym zadaniem wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem

go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka w wys.:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, wydatki w wys.:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

- średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

W roku 2024 w pieczy zastępczej przebywało ogółem 46 dzieci z terenu miasta Hrubieszowa, za które Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie ponosił odpłatność (z czego 6 dzieci zostało umieszczonych w pieczy w roku 2024). W trakcie roku 2024 pięcioro dzieci po uzyskaniu pełnoletności powróciło do domu rodzinnego.

Wielkość środków finansowych na w/w zadania w 2024 r. wyniosła odpowiednio:

- a) kwota **657 379,32 zł** tytułem wydatków związanych z pobytem 20 dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- b) kwota **212 673,25 zł** tytułem wydatków związanych z pobytem 26 dzieci w rodzinach zastępczych.

Kolejnym zadaniem wynikającym z ustawy jest zatrudnianie rodzin wspierających, które we współpracy z asystentem rodziny będą pomagały w przewyciężaniu problemów rodzin dysfunkcyjnych objętych usługami asystenta.

W okresie sprawozdawczym MOPS w Hrubieszowie nie zatrudniał rodzin wspierających.

XIV. Przemoc domowa

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa przemoc jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność – w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego

- wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego

świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

Mimo, że przemoc zawsze pojawia się w relacjach międzyludzkich, dopiero od niedawna mówi się o tym zjawisku znacznie więcej oraz podejmuje różnorodne działania mające na celu zapobieganiu jej. Osoby doświadczające przemocy coraz częściej obejmowane są kompleksową opieką, są coraz bardziej świadome swoich praw i możliwości zmiany sytuacji życiowej.

Aby skutecznie zatrzymać przemoc i zapobiegać jej zjawisku w domach, należy objąć pomocą również osoby stosujące przemoc.

Bardzo ważną kwestię stanowi również objęcie specjalistyczną pomocą krzywdzonych dzieci, które nie mają żadnego wpływu na to, co się z nimi dzieje.

Dzieci przez lojalność wobec swoich najbliższych, rzadko mówią o przemocy, która je dotyka, a z jej skutkami często nie są w stanie poradzić sobie przez całe życie.

Doświadczenie przemocy wykształca poczucie winy, nieprawidłowy obraz samego siebie, zaniżoną samoocenę i bezradność. Uczy też nieprawidłowych wzorców zachowań, które zostają przyjęte za normę, stąd też w wielu rodzinach przemoc to zjawisko wielopokoleniowe. Rodzina, w której występuje przemoc nie zaspokaja podstawowych potrzeb psychicznych, a często i bytowych dziecka. Dzieci z takich rodzin, często wychowywane przez bezradne matki, zaczynają mieć problemy z prawidłowym funkcjonowaniem społecznym.

Pamiętać należy, że przemoc w rodzinie jest działaniem:

- 1) zamierzonym, skierowanym przeciwko innym członkom rodziny,
- 2) naruszającym prawa i dobra osobiste ofiar (prawo do nietykalności fizycznej, szacunku, godności),
- 3) powodującym ból i cierpienie,
- 4) wykorzystującym wyraźną asymetrię sił (np. ze względu na wiek: dziecko – dorosły; osoba w podeszłym wieku – dorosły).

Zgodnie z art. 9a wyżej przywołanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. W ramach zespołu interdyscyplinarnego

tworzone są grupy diagnostyczno- pomocowe w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach.

Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno- pomocowych wykonują zadanie w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych (bezpłatnie).

Obsługę organizacyjno – techniczną zespołu interdyscyplinarnego zapewnia ośrodek pomocy społecznej.

Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Miejskiej Hrubieszów został powołany Zarządzeniem Nr 1108/2023 Burmistrza Miasta Hrubieszowa z dnia 22 września 2023 roku ze zmianą w Zarządzeniu Nr 1123/2023 Burmistrza Miasta Hrubieszowa z dnia 18 października 2023 roku.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie, Środowiskowego Domu Samopomocy w Hrubieszowie, Komendy Powiatowej Policji w Hrubieszowie, Przychodni Rejonowej w Hrubieszowie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołów Szkół i Przedszkoli działających na terenie miasta oraz organizacji pozarządowych a także Kuratorzy Sądu Rejonowego w Hrubieszowie.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej.

Przedstawiciele w/w podmiotów realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informację o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta -A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez osoby będące świadkiem przemocy domowej.

W **2024 r.** wszczęto **45** procedur „Niebieskie Karty”, z czego 39 formularzy „Niebieska Karta -A” zostało założonych przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji

w Hrubieszowie, 1 formularz „Niebieska Karta-A” został wszczęty przez placówkę oświatową, 3 karty zostały założone przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie oraz 2 formularze „Niebieska Karta- A” zostały założone przez pracowników Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej i przekazane do Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Miejskiej Hrubieszów. Członkowie grup diagnostyczno- pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego sporządzili 31 formularzy „Niebieska Karta - C” i 26 formularzy „Niebieska Karta - D”.

W celu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w roku 2024 funkcjonowało łącznie **58** grup diagnostyczno- pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego, które odbyły **165** spotkań.

Ogółem pomocą grup diagnostyczno- pomocowych objęto **58** rodzin, w tym: 53 ze względu na problem przemocy psychicznej, 38 rodzin ze względu na problem przemocy fizycznej, 1 ze względu na problem przemocy seksualnej.

W 2024 r. **87** osób doświadczających przemocy domowej było objętych wsparciem w ramach procedury „Niebieskie Karty” w tym; 45 kobiet, 7 mężczyzn i 35 dzieci. **60** osób objęto procedurą „Niebieskie Karty” wskazanych jako osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową.

W **2024 r.** zakończono **26** procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej oraz **3** procedury „Niebieskie Karty” z uwagi na brak zasadności podejmowania działań.

W ramach działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie w roku 2024, **52** osób skorzystało z poradnictwa socjalnego.

XV. Dzienny Dom Pobytu dla Seniorów

Utworzenie Dziennego Domu Pobytu było możliwe dzięki pozyskaniu przez Gminę Miejską Hrubieszów dofinansowania z programu „Rozwój lokalny” finansowanego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) w ramach projektu „Rozwój Lokalny Hrubieszowa – od partycypacji do realizacji”.

Cel i Podstawa Działalności: Głównym celem utworzenia Dziennego Domu Pobytu dla Seniorów jest zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych dla **15** osób

starszych (powyżej 60 roku życia), mieszkańców miasta Hrubieszów, potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na stan zdrowia, wiek lub niepełnosprawność. Placówka działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz Uchwały nr LXIV/502/2023 Rady Miejskiej w Hrubieszowie z dnia 19 kwietnia 2023 r. Jest jednostką organizacyjną działającą w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie, nadzór nad działalnością sprawuje Kierownik MOPS.

Finansowanie i Lokalizacja: Do 30 kwietnia 2024 roku działalność placówki finansowana była ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego. W związku z finansowaniem zewnętrznym, pobyt uczestników w placówce do miesiąca kwietnia 2024 r. był nieodpłatny. Od miesiąca maja Uchwałą nr LXXX/602/2024 Rady Miejskiej w Hrubieszowie z dnia 26 marca 2024 r. zostały ustalone szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt. Do czasu zakończenia prac adaptacyjnych w docelowej siedzibie przy ul. Staszica 9, Dzienny Dom Pobytu funkcjonował w tymczasowej lokalizacji przy ul. 3-go Maja 6. Uroczyste otwarcie docelowej siedziby nastąpiło 27 listopada 2024 roku.

Zakres Działalności i Aktywności w 2024 roku: Dzienny Dom Pobytu dla Seniorów w Hrubieszowie funkcjonował od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:30 do 15:30. Oferował szeroki wachlarz usług społecznych, dostosowanych do potrzeb uczestników. Wśród zrealizowanych aktywności można wymienić:

- **Zajęcia usprawniające i rehabilitacyjne:** Codzienna poranna gimnastyka, która zyskała entuzjastyczną nazwę „9:30 czas start!”. Seniorzy mieli możliwość korzystania z wyposażenia rehabilitacyjnego, a także uczestniczyli w masażach ręcznych.
- **Terapia zajęciowa:** Seniorzy aktywnie uczestniczyli w różnorodnych zajęciach manualnych i artystycznych, takich jak robienie kwiatów z bibuły, prace plastyczne, wyszywanie, przyklejanie ozdobnych koralików, malowanie, lepienie z gliny, oraz tworzenie innych prac okazjonalnych. Prace seniorów zdobiły pomieszczenia domu i planowana jest ich wystawa.
- **Zajęcia z psychologiem:** Regularnie odbywały się spotkania z psychologiem, obejmujące m.in. zajęcia relaksacyjne mające na celu poprawę samopoczucia

psychofizycznego i naukę technik rozluźniania, oraz zajęcia z zakresu komunikacji interpersonalnej.

- **Muzykoterapia:** Prowadzony był cykl zajęć z muzykoterapii, wykorzystujący wpływ dźwięku i muzyki na człowieka w celach terapeutycznych. Seniorzy również chętnie śpiewali i wspólnie kolędowali w okresie świątecznym.
- **Zajęcia edukacyjne i informacyjne:** Organizowano spotkania z różnymi specjalistami, m.in. z policjantami z KPP w Hrubieszowie na temat bezpieczeństwa, z dietetykiem, naturopatką i zielarką-fitoterapeutką na temat ziół i zdrowia, z Kierownik Inspektoratu i Obsługi Klienta ZUS w Hrubieszowie w sprawie świadczeń ZUS, z komendantem Straży Miejskiej na temat zagrożeń i bezpieczeństwa, oraz z pracownikiem UM Hrubieszowa na temat Karty Seniora. Prowadzono także szkolenia z obsługi smartfonów oraz zajęcia "Gimnastyki umysłu".
- **Wydarzenia kulturalne i integracyjne:** Organizowano uroczystości i spotkania okolicznościowe z okazji świąt, w tym świąteczne śniadanie wielkanocne z udziałem władz miasta oraz spotkanie opłatkowe. Odbyła się zabawa ostatkowa z tańcami i śpiewami oraz obchody Dnia Chłopaka i Europejskiego Dnia Seniora.
- **Wycieczki i wyjścia na wydarzenia:** Seniorzy uczestniczyli w licznych wycieczkach, m.in. do zoo w Zamościu, do Lublina i Kozłówki, do Sandomierza, do Muzeum im. Stanisława Staszica w Hrubieszowie, do Brodnicy na spotkanie z alpakami oraz do „Pasieki nad Huczwą” na uloterapię, oraz do pałacu w Czumowie. Uczestniczyli także w Narodowym Czytaniu "Kordiana" w Miejskiej Bibliotece Publicznej.
- **Współpraca i wizyty gości:** Dom gościł przedstawicieli różnych instytucji i organizacji, w tym policjantów, psychologa, dietetyczkę, pracownika ZUS, redaktora Radia Złote Przeboje, pracownika Urzędu Miasta, komendanta Straży Miejskiej, przewodnika, artystkę prowadzącą warsztaty przędzenia wełny, przedstawicieli władz miasta, księży, delegację z Norwegii, oraz Świętego Mikołaja. Współpracowano m.in. z Caritas Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej w ramach programu „Senior Junior Caritas 2024”, Parafialnym Zespołem Caritas przy parafii Św. Mikołaja w Hrubieszowie, Miejską Biblioteką Publiczną - Hrubieszowskim Centrum

Dziedzictwa, Roztoczańską Spółdzielnią Socjalną WartO, oraz Spółdzielnią Socjalną LIDER.

- **Opaski bezpieczeństwa:** Seniorzy korzystali z opasek bezpieczeństwa w ramach Programu osłonowego „Korpus wsparcia seniorów” na 2024 rok, realizowanego przez Gminę Miejską Hrubieszów.

Wpływ Działalności: Działalność Dziennego Domu Pobytu dla Seniorów w Hrubieszowie przyczyniła się do przeciwdziałania izolacji i samotności osób starszych, ich aktywizacji społecznej i integracji. Seniorzy zyskali możliwość spędzania wolnego czasu wśród rówieśników, rozwijania swoich zainteresowań i umiejętności, oraz nawiązywania nowych znajomości i przyjaźni. Wspólne aktywności miały pozytywny wpływ na ich zdrowie fizyczne i psychiczne, wzmacniały wiarę we własne siły i poczucie godności i przydatności. Otwarcie docelowej, w pełni przystosowanej siedziby stwarza lepsze warunki i nowe możliwości dla dalszego rozwoju działalności Domu. Zainteresowanie działalnością Domu jest widoczne w mediach, w tym w Radiu Złote Przeboje oraz w publikacji w Głosie Seniora. Rok 2024 był intensywnym i owocnym okresem w działalności Dziennego Domu Pobytu dla Seniorów w Hrubieszowie. Dzięki zaangażowaniu kadry, wsparciu władz miasta i współpracy z różnymi podmiotami, seniorzy mieli możliwość aktywnego i godnego spędzania czasu, rozwijania swoich pasji i budowania relacji społecznych. Uroczyste otwarcie nowej siedziby stanowi ważny krok w zapewnieniu długotrwałego i komfortowego wsparcia dla seniorów w Hrubieszowie.

W przeciągu roku 2024 z zajęć w Dziennym Domu Pobytu dla Seniorów w Hrubieszowie skorzystało **19** osób, natomiast miesięczna liczba uczestników wynosiła **15** osób.

XVI. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie

Struktura zatrudnienia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie przedstawiała się w sposób następujący: Kierownik, Z-ca Kierownika ds. pomocy środowiskowej, Z-ca Kierownika ds. świadczeń, Główna Księgowa, księgowa – 2 osoby, 8 pracowników socjalnych w rejonach opiekuńczych, starszy specjalista pracy socjalnej, informatyk, 2 pracowników ds. realizacji świadczeń, kasjer, 2 pracowników realizujących

świadczenia rodzinne, 2 pracowników wykonujących zadania funduszu alimentacyjnego, 1 pracownik realizujący dodatki mieszkaniowe, 1 pracownik obsługi, 2 asystentów rodziny oraz 3 osoby zatrudnione w Dziennym Domu Pobytu dla Seniorów. W trakcie roku 2024 były zatrudnione 2 osoby na czas określony w ramach zastępstwa.

Nadmienia się, że zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej „ośrodek pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - centrum usług społecznych, zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Nie byłoby pracy socjalnej bez pracowników socjalnych, gdyż de facto, praca socjalna oznacza fachową i celową pomoc międzyludzką, opracowaną na specjalnie wypracowanych metodach. Jest ona świadczona przez konkretne osoby wchodzące w bezpośrednie relacje z klientami. Tak rozumiana praca socjalna nie jest jednorazowym świadczeniem, ale specyficznym procesem, wymagającym metodycznego sposobu postępowania.

Z pracy tej wynikają różne zagrożenia o charakterze zawodowym i nie tylko. Pracownik socjalny narażony jest na przemoc fizyczną. Specyfika profesji, nieustanna konieczność ponoszenia odpowiedzialności za swojego klienta oraz podejmowane decyzje, wiążą się z poważnymi obciążeniami psychicznymi, będącymi źródłem przeżywania stresu.

W myśl przepisów prawa, pracownikiem socjalnym może być osoba, która posiada dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych, dyplom wyższej szkoły na kierunku praca socjalna lub ukończone studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia lub nauki o rodzinie, ukończyła studia podyplomowe z zakresu metodyki i metodologii pracy socjalnej w uczelni realizującej studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej, po uprzednim ukończeniu studiów na jednym z w/w kierunków.

Wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w MOPS w Hrubieszowie w roku 2024 posiadali wymagane przepisami prawa wykształcenie.

Wymienione powyżej uwarunkowania wykonywania zawodu pracownika socjalnego wiążą się z koniecznością podnoszenia poziomu wiedzy w ramach szkoleń.

W roku 2024 pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczyli w szkoleniach i konferencjach o następującej tematyce:

- Szkolenie z zakresu rozwiązywania konfliktów;
- Wzmacnianie lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy domowej poprzez wsparcie zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno – pomocowych;
- Holistyczna pomoc i wsparcie;
- Zachowania autoagresywne u dzieci, czyli wołanie o pomoc;
- Negocjacje i mediacje w pomocy społecznej;
- Przemoc wobec osób starszych oraz niepełnosprawnych;
- Przeciwdziałanie przemocy – aspekty psychologiczne i prawne;
- Dodatek osłonowy – edycja 2024;
- Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2024 r.;
- Pierwsza pomoc przedmedyczna;
- Usługi społeczne – różne perspektywy, jeden cel;
- Profesjonalizacja kadry pomocy i integracji społecznej;
- Organizacja społeczności lokalnej;
- Szkolenie kompetencyjne CUS.

XVII. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

- 1) Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Hrubieszów na lata 2023-2027.
- 2) Realizacja Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Hrubieszów na lata 2023-2025.
- 3) Podjęcie działań w kierunku utworzenia świetlicy środowiskowej, jako ośrodka wsparcia wynikającego z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.
- 4) Podjęcie działań w kierunku ustanowienia rodziny wspierającej.
- 5) Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.

- 6) Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Hrubieszów na lata 2023-2025.
- 7) Prowadzenie działań profilaktycznych i poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz ustalenia możliwości i źródeł ich finansowania.
- 8) Działania w kierunku utworzenia mieszkań chronionych.
- 9) Podejmowanie działań w kierunku wychodzenia z bezdomności przez osoby posiadające status osoby bezdomnej.
- 10) Podjęcie działań zmierzających do poprawy warunków lokalowych (w tym utworzenie składnicy akt, pokoju do rozmów indywidualnych z klientem, docelowo do posiedzeń grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego, sekretariatu) oraz zwiększenia wynagrodzenia kadry Ośrodka.
- 11) Monitorowanie i zapewnienie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, kierowanie do domów pomocy społecznej oraz kierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy w Hrubieszowie.
- 12) Pozyskiwanie środków z budżetu Państwa na realizację Programów pomocowych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- 13) Kontynuacja realizacji programów pomocowych dla osób starszych i niepełnosprawnych, w tym „Opieka wytchnieniowa”, „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”, „Korpus Wsparcia Seniorów”.
- 14) Realizacja projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.
- 15) Podjęcie działań w kierunku przekształcenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie w Centrum Usług Społecznych.

Uzasadnienie

Stosownie do art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Wypełniając powyższy zapis, przedkładałam projekt uchwały, prosząc o jego przyjęcie.

	Imię i nazwisko, stanowisko	Data	Podpis
Sporządził (a):	ALDONA MALINSKA -MARGOL Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie		
Sprawdzono pod względem formalno - prawnym:	MARIOŁA SADOWSKA Radca prawny Urzędu		
Uzgodniono pod względem merytorycznym z naczelnikami wydziałów lub kierownikami jednostek organizacyjnych, których zadań dotyczy lub może dotyczyć treść aktu:	Nie dotyczy		
Sprawdzono pod względem redakcyjnym:	MARTA MAZEK Sekretarz Miasta		
Uzgodniono ze Skarbnikiem (gdy projekt aktu związany jest z koniecznością wydatkowania środków z budżetu):	Nie dotyczy		
Zatwierdzono przez Burmistrza:	PAWEŁ WOJCIECHOWSKI Zastępca Burmistrza		